

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedrébten egy és fél iven jelenik meg. — Előfizetési díj Buda-Pesten hazhoz küldve vagy postai uton külön a Vasárnapi Ujságra félévre 3 ft., a Politikai Ujdonságokkal együtt 5 ft. uj pénzben. — A Vasárnapi Ujság a Magyar Sajtóval együtt (a Politikai Ujdonságok nélkül) félévre 10 ft., évnegyedre 5 ft. uj pénzben. — Az előfizetési díj a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utca 4. szám) bérmentve utasítandó.

Lonovics József, volt csanádi püspök.

A közelmúlt idők egyik legkitünőbb egyházi és országgyűlési szónoka, azon köztiszteletű hazafiak disz-sorából, kik nemcsak külső állásra s kiváló elmetehetségre nézve, de jellemtisztaságuk s tetterős és áldozatkész honszeretetök által is fényes helyet foglalnak el a polgári társaságban és nemzetiségünk bajnokai között; — méltó azon lelkes főpapokhoz, kik hajdan szívökhöz szorított keresztel s zászlóval kezökben vezették a harci sereget győzelemre, — most a polgárisodás fehér lobogója alatt kalauzolnak a mivelt-ség és közjólét kikötője felé.

Krivinai Lonovics József, született Miskolczon, Borsodmegyében, 1793. január 31-kén, s alsóbb iskoláit ugyanott kiváló előmenetellel végezvén, 1808-ban az egri papnöveldebe lépett, hol a bölcséletet és hittant hat év alatt elvégezte. Tanárai közt volt boldogult Hám János, később szatmári püspök — és Durcsák János. Egy év mulva áldozárrá szentelték s időközben az egri egyházmegyében nyert hivatalnoki alkalmazást. 1822-ben pedig egri érsek báró Fischer István oldala mellett érseki titoknokká lett s mint ilyen, (az esztergomi primási szék üreségben léte folytán) főnökével többnyire Budán lakott. Ott tette le a hittanból is a tudorságot s kötött ismeretséget és barátságot a r. kath. egyház több azutáni nevezettségével, mint Kunszt József, kalocsai érsekkel, Titlél, Kovács Mátyással stb. A titkári hivatalt Fischer halála után Tajer György († 1824.) és egyideig Novák Károly helyettesége alatt is folytatta. Majd Várkonyba ment lelkésznek, káptalani pártfogás alatt és ott alesperessé lett, s itt mondta borsodmegyei főispán Klobu-

siczky fölött nevezetes halotti-beszédét, mely Palóczy László hason-tárgyu költeményével együtt nyomtatásban is megjelent s mint ilyen, Lonovics első irodalmi műve. 1827-ben a szerény, de már széles tudományu s éles elmü falusi lelkész, Pyrker László ujonan kinevezett egri érsek figyelmét magára vonta s ennek köszönhetve, hogy négy évi papság után 1829-ben egri kanonokká lön kinevezve. E minőségben Pyrker mellett működött s egyszersmind tanárságot viselt az érseki papnöveldeben, a lelkipásztorsági tanszéken. Ekkorra esik politikai szereplésének kezdete, midőn a borsodi beiktatás (installatio) alkalmával mondott üdvözlőbeszéde

az új főispán, Reviczky hajlandóságát is biztosította számára. 1830-ban egykori tanára Durcsákkal a káptalanszék részéről az országgyűlésre követül volt küldve.

Az országgyűlés után királyi táblai praelatussá neveztek ki. Ezidőben fordította angolból Cobbet híres munkáját: „A prot. reformatio históriája Angliában és Irlandban“ (1832).

Ugyanoly minőségben volt jelen az 1832/3-ki országgyűlésen, mig fényes tehetségei- és érdemeinél fogva még az alatt csanádi püspökké neveztek ki. Beiktatása után egyházmegyéje ügyeinek rendezésével levén elfoglalva, az országgyűlési tárgyalásokban ezen időszak alatt több részt nem vett. Aztán a szent István-rend középkeresztjét s valóságos belső titkostanácsosságot kapott.

Lonovics hivataloskodása a csanádi püspökségben új időszakot nyitott, s az egyházi belügyek rendezésére, a népnevelés és felsőbb tanodaügy virágzásba hozására hatalmas és mai nap is észlelhető üdvös befolyást gyakorolt. Hétszáz □ mérföld

LONOVICS JÓZSEF

kiterjedésű egyházmegyéjében a püspöki látogatást 1835-től 38-ig teljesen és nagy pontossággal végrehajtotta. Munkája eredményéről s horderejéről tanuskodik a püspöki levéltárban találtató kilencz, ivret kötetnyi látogatási könyv (visitationalis protocollum) — melyek a megye összes plébániái történetének és jogviszonyainak tökéletes kimutatásul tekinthetők.

Lajcsák Ferencz, nagyvárad latin szertartású püspök halála után 1838-ban ugyanazon *tankerület* főigazgatójává lett s tisztségében a közoktatás ügyén 1846-ig rendkívül sokat lendített és többek közt a jelenleg szépen virágzó *szegedi tanyaiskolákat* alapította. — De első gondja volt Temesvárott teljes lyceumot állítani fel, 1841/2-ben bölcséleti 1845/6-ra már jogi és *lelképásztorsági* tanfolyammal is, — és ez utóbbiban, melyet addig mindenütt latinul adtak elő: szintén *magyar tanyalevelel*. Ezen osztályok az újabb tanrendszer következtében most megszüntek ugyan, de az alapítvány természetesen folyvást létezik s valószínűleg állandóan Lonovics-alapítvány nevet fog viselni.

Azután résztvett az 1839/40-ki országgyűlésen és ezt követőleg mindegyiken egész 1848-ig, — folyvást a kiegyenlítés és mérséklet embere, de egyszersmind a nemzetiség és alkotmány híve s vallásos dolgokban is a kölcsönös méltány és türelem barátja. Ennek szép bizonyosságát adta az ismert vegyes házassági kérdésben is, midőn 1840-ben az elintézésre kiküldött nagyvárad bizottmány tagjaul volt kinevezve. Ugyanazon ügyben tette a következő évben római utját, s a szentszéktől mindkét félt — ha nem is kielégítő, de megnyugtató végzéssel tért vissza. — Országgyűlési beszédei széles politikai és jogi műveltségről, vallásos érületről és meleg honszeretetről tanuskodnak.

Ezt tekintve, 1840-ben a magyar Tudóstársaság tiszteletbeli tagjává választotta Lonovicsot. 1841—2/3-ban munkás tagja volt a *büntető-törvénykönyv* kidolgozására rendelt országgyűlési választmánynak s eszközölte másfelül a konsistoriumi tárgyalások magyar nyelven tartását. Aztán székét a honatyák sorában megint elfoglalta, de azért egyházmegyéje iránt szakadatlan gondoskodással viseltetni meg nem szünt; a jegyzőkönyveket hetenkint maga elé terjesztette s a kerületet 1842-től 48-ig másodszer is beutazta.

De nemcsak köz- hanem magán-életében is kivívta magának polgártársai elismerését s becsülését. — Jótékonyágának egyes bizonyítékait hosszas volna itt előszámlálni, de beszélhet róla Arad-Csanád vidékének csaknem minden közhasznú intézete s pártolásra méltó vállalata, többek közt az aggastyánok gyámoldója, melynek alaptőkéjét saját vagyonából 10,000 pfttal gyarapította.

Temesvárott a lyceumon kívül *három* kisdudovodát létesített; községi könyvtárt — mely azonban, sajnos, azóta felbomlott, s visszaállítását a temesvári értelmiség közszellemétől várja — s végre a maig is virágzó s széles üzlettel dicsekvő *takarékpénztárt*.

1848-ban Pyrker halálával, a magyar miniszterium alatt, egri érsekké lett; az 5 V. Ferdinánd által aláírt oklevele az egyetlen magyar nyelven készült érseki kinevezés. E hivataláról 1849-ben le kellvén köszönnie, azóta Bécsben él, a tudományoknak és jótékonyágnak. Ott írta „*A josephinismus*“ jeles művét (1851); „*Angol türelemről*“ (1852) és végre „*Népszerű egyházi archaeologia*“-ját III. kötetben (1857), melyek német fordításban is mind megjelentek. Archaeológiája e nemből valódi korszakot képez, s a külföld figyelmét is magára vonta. Ezenkívül van nagyszámu, kitünő egyházi beszéde. Lonovics művei a minő elmeállással s széles tudománnyal, ép oly erőteljes, tiszta magyarsággal irvák. Jelenleg, mint pápailag kinevezett vizsgáló, a Tárkányi Béla által eszközölt s az országszerte tisztelt Bartakovics B. egri érsek által kiadandó biblia-fordítás bírálatával foglalkozik.

Az utóbbi 10 évben távol volt hazájától. Tudjuk, hogy Lonovics a dicsőült gróf Széchenyivel szoros viszonyban élt s ennek hű barátja maradt életének utolsó perczeig. *Zilahy Károly.*

Mutatvány „Trencsényi Csák” költői beszélyből.

Írta SZÁSZ KÁROLY.

Hetedik ének : „A KIRÁLYI EBÉD.”

Fején van már a királynak a ragyogó korona.
Visegrádon fenn a várban készül a nagy lakoma.
Dalnok hozza hegedőjét, fegyvert hoznak lovagok,
Díja dalnak — diadalnak, szép hölgyek szemén ragyog.

Van, ki titkon koszorút köt, fenni majd a lant körül.
Van, ki kedvelt bajnokának a sorompók közt örül.
Szerelem az ifju álma, férfé kard-verte seb;
Mig a vének hült szívének serleg a legkedvesebb.

Lesz itt minden, mit kívántok; jöjjetek csak, jöjjetek!
És cserében, jó királytok jó kedvet vár tőletek.
Öröme van ma szívének, s maga azt nem bírva el:
Önmagából — úgy kitágul, fél világot átölel.

Koronátlan, szeretetlen, még rideg volt élete.
Most egyszerre, minden nyerve, mit csak vágya kérhete.
Visszajött a szent ereklye; ég áldása jött vele,
Ámde még e nyeresége: örömeinek csak fele.

Szebb a másik. S ő gyönyörrel nyitja meg keblét, karát;
Forró csókkal, öleléssel várja a megnyert arát.
Kérdve száll ki pillantása, melyben a szív vágya szól,
És reája — Máriaja édes szeme válaszol.

Uj fény árad a világra: Visegrád most szebb neki;
Édes szókat vizhangoznak a kert setét rejteki;
Piros zászló fenn a tornyon olyan vidáman lebeg;
A vén falak — mosolyganak, mint egy megifjult öreg.

Károly mindent maga rendez: fenn a nagy lovagterem
Vár királyi lakomára: bele férnek ezeren.
Hosszu asztalok görnyednek arany és ezüst alatt,
Fegyverekkel, czimerekkel ékeskednek a falak.

Lenn az udvar sík terére szórnak sárga homokot;
Folyni még ma — harczi tréfa, fegyveres játék fog ott.
Egy fűszál sincs a homokban, mit szél ide-tova hajt:
Hősnek ám a — büszke pálma itt fog kivirulni majd.

Távolabb sütnék nagy ökröt csapkodó vidám tűzön.
Csapon óriási hordók, omlik már a bor-özön.
Tódul a nép; hadd mulasson! hadd igyék egy huzamost!
Hajh! szegénynek — hosszú évek buját kell feledni most

Gyülekeznek a terembe ékes hölgyek, lovagok.
Amazoknál lángoló szem — emezeknél kard ragyog.
Bátran tekint szét az ifju, a leányka félve néz;
Mosolygó ajk — titkos sohajt, — és egy rózsát ejt a kéz!

Nem marad a rózsza porban, tiz is utána hajol;
Melyiknél van, ki rejté el — a leányka tudja jól.
— Még ma egy sisakra tűzve, jel gyanánt lesz a virág
Ifju, föltedd! — büszke hölgyed erről fog ismerni rád.

Csitt! egy szót se! Nyilnak ajtók, jel riad, jó a király.
Karsu pálma, — koronája: édes, ékes rózsaszál.
„Éljen, éljen!” zeng előttök — és minden szív föndöbög,
A szép párra — kéjsóvárgva néznek hölgyek, bajnokok.

Szétnéz a király s örömmel látja körben hieit,
Oszlopai udvarának vannak összegyűlve itt:
Büszke Dósa, kopasz Borsa, oly vitéz, a mily okos,
Jár fejével — Káldi Péter, — vén Ratoldi Domokos.

Itt van a három Kompolti: László, Péter, Emerik:
Egy a szívök, egy a kardjok s összefogva kezeik.
Jó barátoknak jó szerencse, védelmökre ha — talál;
Ám ellenek, jaj! ha mennek: hármok ellen meg nem áll!

Drag fiát Rajcsányi Pétert látja Károly és örül:
Régi törül ifju hajtás, Kúros nemzedékébül;
Czimerét is Károly adta: látszik rajta zordonan
Általútvé — szörnyü medve, a mint vérbe, porba van.

Ott vadászott mély erdőbe második István király,
Minden nyila már kilöve, törve minden kopjaszál;
Magas bérceztől lerohanva egy bozontos medve jött,
Három kölykét — már megölték, — dühe mérge hajtja őt.

Egyenest megy a királynak, az kését belé veri;
A vadállat omló vére a vadászt bekeveri.
De fogait csattogatja s két lábon felé rohan,
Nincs segítség! — pillanat még — s a király lenyomva van.

Most jó Kúros, és süvöltve — mintha villám nyila szál —
Gyors kezéből, jól irányzva kiröpül a kopjaszál.
S a királyról, kinek már-már lélekzete megszakad:
Átszögezve — omlik össze s végsőt hörg a fenevad.

A Rajcsányi czimerébe vésve ime ez nagyon. —
— Itt Lipolt még s hosszú sorban: Pös, Semjéni, jó Csobon;
Ugrin, a kit ismerünk már, itt találjuk őt megint;
S a kiket még — megneveznék, hogyha győzném rendre mind.

Inte Károly s néma csönd lesz. Mint az erdőn, a mikor
A szellőnek szünetében hallgat minden fű, bokor,

Csak a magasra fölnyúló büszke tölgyek hegye rezg :
Ép' úgy itten, — néma minden, és a király szólni kezd :

„Büszke szépek! Hű vitézim; üdvözöllek e helyen!
Királynétek ma először — szívből üdvözöl velem.
Arczotokról, — és szemébről, kettős üdv mosolyg reám
Nézd, mi szép e haza népe! Szeresd őket, Máriám!

Szeresd; ők szeretni fognak s áldani majd tégedet.
A királyok boldogsága boldogítja népöket.
Hiveim! e szép országot tegyétek szebbé neki —
Hogy öleiben boldog légyen, azt szívetek teheri!“

Szép szavára a királynak harsogó „éljen“ felel;
A királyné bájos arczán kegymosolygás ömlik el,
S az örömmek mosolyától fehér képe kipirul :
Mint mikor a — liliumra piros rózsza szirma hull.

S a királynét üdvözölni, ékes sorba mind megyen :
A lovagok daliásan, és a hölgyek szeliden.
Büszke pálma így hajol meg, szende rózsza így pirul,
S mindeniknek — mosoly intett királynéja ajkírul.

Most leülnek, sorba, helyre! minden hölgyhez egy lovag.
Majd pohár cseng — majd ha van csend — hallszanak tükös szavak.
Künn az erdőn néhanéha ébred a vész s zúgva ront —
Mig, ha alszik, — így kihallszik : fű ha sóhajt, méh ha zsong.

A király is és királyné mosolyognak édesen,
Szerelemből, édes szóból nem fogynak ki percze sem.
Boldogsággal fűszerezik maguknak a lakomát :
Mert kéjár van — oly pohárban, melyet rózszaág fon át.

„Dalnokok!“ szól a király most : „vajh ki zeng szerelmi dalt —
Mely királyném szép szemétől nyerjen tetszést, diadalt?“
„Károlyom!“ mond a királyné — „nem szerelmi éneket
Mondass érttem! inkább, férjem, zengjen hősi dal neked!“

„Mindakettőt!“ — Károly így szól : „Dalnokok föl! Szaporán!
Én szerelmi dalt kívánok, hősi dalt kíván arám.
Egyiknek babér jutalma, másiké egy rózsasomb;
S aranyozva — lesz kobozza, legszebb éneket ki mond.“

S hegedősök lángra gyulnak, kezeik közt peng a húr,
Egyik bátran, bizakodva, — másik hozzá félve nyul.
Egyiket szent azomj epezti : nyerni rózsát vagy babért, —
A mást vonja — aranyszomja; — sok közöl ki nyer ma bért?

Egy ősz dalnok a legelső; bajszos ajkán ül mosoly,
Hoszszu szürke — gyűrűs fürte, lantja hurján szétomol.
Egykor bajnok, — már ma dalnok, neve Csáti Dömötör,
Hurja pendül, — hangja zendül, s ajkain a dal kitör :

„Emlékezzünk régiekről,
Szittyahonból kijöttekről :
Ez országot, hogy nyerék el,
Éles karddal, bölcseséggel.

Már ők ültek Erdély földén,
Azt Eteltől örökölvén;
És a tért, a Tisza mentét,
Birtokukba visszavették.

A Meszestől a Tiszáig
Ott dobognak paripáik.
De szívök még többre ásít :
Ne legyen ur senki más itt!

Duna vize, mondják, édes.
Túl a tájék tündérékes.
Földe gazdag, gabnatermő,
Óllyi füve, hogyha felnő.

Megszemlélni követ indul.
S zugó Duna partjain tul
Fényes várudvarba toppan;
Gazdag herczeg lakik abban.

„Mit akarsz te?“ kérdik ottan.
— „Duna vizét megkóstoltam;
Országodnak jó-e földé,
Megtékintém, füve zöld-e?“

Véli herczeg : pásztornép ez,
Szolgálatra mily derék lesz!
Mondja mindjárt a követnek :
„A mit láttál, hírül vidd meg.“

Követ vesz egy marok földet;
Füvet is tép, buja zöldet;
És palaczkját, mikor átkel,
Megmeríti Duna-vizzel.

Tetszik a föld : parázs, barna.
Tetszik a fű, selyem sarja,
Édes, tiszta a Duna-viz.
Uj követ jó, nem egy — ha tiz!

„Mit akartok?“ kérdezik ott.
— „Hoztunk nektek ajándékot.
Ajándékunk hóparipa,
Nincsen rajta egy szál hiba.

A ló zabolája, nyerge,
Szinaranyból van kiverve.
Kapitányunk küldi éked.“
— Végzi követ a beszédet.

Nézi herczeg gyönyörködve :
Szép paripán telik kedve.
Kérdi : „ki a kapitántok?
És cserébe mit kívántok?“

— „Árpád a mi kapitánunk.
És a mit tőled kívánunk :
Egy kis füvet, — részt a földben,
Egy kis vizet, — azt sem ingyen.

Földet kérjük fehér lóért,
Füvet arany zaboláért;
Arany nyeregért cserébe
Részt kérünk Duna vizébe.“

„Meglesz, meglesz!“ mond a herczeg,
Örömeiben, követeknek:
„Ajándékot im elvettem,
Majd adok cserét földemben.“

Jó harmadszor is követség.
Sem egy, sem tiz. Hét nemzetség.
Zugva jönnek, mint a felleg,
Duna vizén általkelnek. —

Herczeg álmát fölriaszták :
„Szaladj! nem tiéd az ország!
A mienk már, mert a földet
Fehér lovon vettük tőled.

A füvet meg arany zablán,
Vizet arany nyereg árán.
A mienk most minden, minden!
A merre látsz, szaladj innen!“

Tréfa volna, — herczeg véli.
Am villámló kardok éli
Bizonyítják, hogy valóság.
Palotáját vérrel mossák.

Tetszik a dal a királynak. „Jól van“ — ugymond — „öregem!
Ős időknek fénye ébred a vitézi éneken.
Gyors diákok! pergamenre minden szót fölírjatok!
Szép ez ének — ismerjék meg a jövő századok!“

Károly int. És meghajolva az ősz dalnok félremén.
Setét kobza, — de ragyogva csillog egy könyecse szemén.
Másik dalnok lép helyébe, barna fűrtű, fiatal,
Hurja pendül, hangja zendül s ajkin lágyan cseng a dal :

„Ha csengtek a kardok a szörnyü csa-
tán,
Majd zendül a harsona, csendül a
kard,

S omlott le a földre, patakban a vér :
Fölzendül a hárfá a harcok után,
S az ifju vitéz párnája, babér.
Tied ma a köny, az övé a babér.

Fáradva hajol
Lánykája ölébe,
Rá, fűrtök alól,
Néz csillaga hajnali képe.
Végsőt dobog, ő lerogy ottan.

Fölöttük a rózsza kihajt, kivirul,
Bimbója mosoly; tövis-ágairul;
A fűre ledobva a harci sisak,
Öblében enyelgnek a gerlefiak.
Porából a rózsza kihajt, kivirul,
De vér csepeg ágai — bimbairul.

Feledve a se-, c-ata, vér,
Eldobva a hősi babér.
Mellette a kard, sisak és kelevéz,
Eldobva, setéten, vérben heverész.
Ugy tátog a seb, foly a vér,
Hő csókot, ah! ajka se kér.
Mily néma az ajk! a szív mi hideg!
Az éj leborul s nem kél föl a reg!“

Hallatára a királyné ajkin mosoly ült előbb.
Am a dalnok végzetére borzadály fogá el őt.
Már kezében volt a rózsza, — visszaejtí hirtelen,
Arcza halvány — ráfuvallván egy homályos sejtelem.

Alig végzi ifju dalnok, és helyébe állna más —
Im csikorgva ajtó nyílik, hangzik sulyos dobbanás,
S jó egy dalnok — (vagy tán bajnok?) mert egy kézbe lantja van,
Másikába — vérbe mártva — kard aczélya pirosan.

És — „ki vagy te?“ kérdi Károly, rátekinve szigorun,
Szeme áthat annak arczán, mint a villám a borun.
„Szólj, ki vagy, ki megzavartad e királyi ünnepet?
Dalainkhoz — szólj, mi hirt hoz vészjósló tekinteted?“

Szól az ifju : „Nem, királyom! Ünnepet nem sértek én.
Rám figyelhet, ki gyönyört lel hegedősök éneken,
Dalnok vagyok én is! ime oldalamon függ a lant;
Lantot tartok — avagy kardot — mint uram parancsoland!“

Még parancsra vár az ifju, már a lantot pengeti,
Hurjain merengve játszik, míg királya int neki.
Szilaj zöngeléssel akkor fölajdul a vert ideg.
Hallgat minden — s ő a csendben énekét így kezdi meg :

„Barlangjából, vén oroslán
A aivára kikiszárguld.
Erre-arra kalandozván,
Reszket a táj haragjátul.
Semmi állat — meg nem állhat,
Hogyha szörnyü torka bődül.
Sulyos farka, hogyha rácsap :
Kitörök a pálma tóbül.

Sivatag lett Magyarország,
Vén oroslán szárguld rajta,
S kik a békét szomjuhozzák,
Jámborokat üzi, hajtja.
Lelecsapva, — bösz haragba —
Bátrat tör-zúz, gyöngét rémit.
— Károly! országunknak apja!
Meddig tűröd vakmerényit?“

Igy a dalnok; s mondaná még; de fölugrik a király,
S halványon és se-éten a dalnokkal szemben áll :
— „Mit beszélsz itt, vész madár, te! A mit mondál, igazold!
Mert különben —“ Amde szemben, ifju lantos válaszolt :

„Karvalyoknak fészke Sáros,
És a préda több naponta,
Négy szögén ég Kassa város,
Hiveidnek vére ontva;
Nyiltól érve, — mély sebébe
Elvérzett a vén Amádé
— Kardot, gyáva lant helyébe!
Átkozott légy, Csáki Máté!“

És a mint dalát bevégzi : kobzát földre ejti le.]
Sulyos kardját fogja kézbe, s minden hurt átmetsz vele.
Meglepetve kérde Károly : „Ki vagy ifju! mi neved?”
— „Jó királyom, azt csodálom — hogy nem ismeresz engemet!

Hű Omódéd fia voltam! Hajh, már ő sir fenekén.
Orgyiloktól porba sujtva — s értte boszút kérek én!”
— A lovagok fölugornak; s kapnak kardjaik után,
A nap kedve — elfeledve; majd lesz új kedv a csatán!

Ma üres lesz a sorompó, a homok simán marad.
Vérmezőre száll a bajnok, díjt, babért majd ott arat.
És a lányka arca sápad — elrejt a koszorút,
A virágból — melyet ápol, majd tán csak a sirra jut.

A szegény királyi mátká fényes arca elborul.
Gyémántnál szebb — tiszta könnyesepp gördül el pilláirul.
Hő keblére — vonja férje, s hogy szemén könnyűt talál :
Forró ajka — nyugszik rajta — és a köny mosolyra vál.

„Mosolyogj csak!” — sugja halkán — „éltem fénye, mindenem!
E mosolylyal harcok éjét jó lesz fényesítenem.
Bizva várj rám, — édes Máriám! majd egünk is mosolyog, —
És e szívet, mely csak tied — visszahozza Károlyod!”

Szól s kibontva ölelését, visszafordul a király,
Búsán néz rá Máriája, s szeme újra könyben áll.
A királynak gondja más most; körülötte bajnokok,
Hű vitézek — harczra készek, szemeikben láng lobog.

„Föl vitézim!” A király mond. „A végharczra el velem!
Hi a haza, s ez az első, — azután a szerelem.
Majd, ha régi — ellenségi, néma porba hullanak,
S lesz a nagy tor : — majd csak akkor, akkor üljük nászomat!”

A

szobránczi fürdő.

A szobránczi fürdő Ungmegyében Ungvártól északra 2 mérföldnyire, Szobráncz helységtől pedig egy negyed órányira, és Kassától 8 mérföldnyire a Kárpátok aljában, regényes szépségű róna vidéken fekszik. Dél felé szabad láthatárnak nyílik.

E fürdő történetéről keveset tudunk, hiteltel magánadatok nyomán 1780 év tájban a vidéki köznép a szobránczi gyógyforrásnál már tömegesen sereglett össze. Az itt tanyázók holmi fából, paticsból készült vityillókban tartózkodtak. A kénes vizet izzókövekkel fölmelegítvén, a földben kiásott medrekben fürödtek. — Századunk elején a Sztárayak, mint a szobránczi birtokok tulajdonosai, a szobránczi fürdőt is kezdték rendezni. Kitaibel szerint 1803-ban már 20 lakószoba volt itt kész, más 22 pedig készüléfélben.

Ezen keletkezési korszaktól fogva is azonban mostoha volt az irodalom Szobráncz irányában, annyira, hogy eddig egyetlen egy kimerítőbb leírata sincsen a szobránczi fürdőnek azokon kívül, melyeket jelen cikk szerzője a szobránczi fürdőről 1842 a Társalkodóban, és 1857 a Magyar Sajtóban közölt *)

Mindezen fogyatkozások daczára a szobránczi fürdő az itteni ásványvíz rendkívüli gyógyerejénél fogva a legkitünőbb és legkeveset fordított fürdőink sorába vivta föl magát.

1830-tól 35-ig, ezen fürdő gróf Butler János tulajdona lévén, ő építtette itt az úgy nevezett Várkastélyt (Burg) Ujkaszárnyát, és a kápolnát.

1836-an a mostani tulajdonos gr. T. N. vette át a szobránczi

*) Jelenleg sajtó alatt van egy, a fürdő és vizének hatását körülmenyesen leíró munka. Dr. T. F.

fürdőt, kinek áldozatkészsége következtében reméljük, hogy e fürdő nemsokára eljutand azon fényes szerepre, melyre természetszerűleg hivatta van.

A vendégek elszállásolására több rendbeli épület van itt, az ugynevezett Burg, mely a lakszobákon kívül a táncztermet, mely ujabban az étteremet is helyettesíti, foglalja magában.

Uj-Kaszárnya, két sorban 24 nagyobb kisebb szobából álló épület. A mostani tulajdonos által épített kellemes és csinos külsejű 7 szobából álló Istvánlak. A csarnok, mely 8 szobából áll, Ó-Kaszárnya 22 szobából álló régi faépület, melynek lebontása és más helyre áthelyezése most tervezetik. Ó-biliárd, Fellegvár, Bémerlak. stb. stb. Ezekon kívül vannak gazdasági és tiszti épületek, zsidó-vendéglő, boltok és egyéb u. m. pék, szabó, cipész számára rendezett szobák.

A fürdői épület a jelenlegi tulajdonos által 1840-ben építtetett, 19 szobát, és 31 fürdő kádat foglal magában. — A fürdővíz melegítése egy ujonan épített, legjobb sikerrel működő, hermetice elzárt melegítő műszerkezet által megy végbe; melyhez hasonló melegítő műszer Szobránczon kívül eddig aligha létezik valahol. Az egész gépezet gr. Török Napoleon terve szerint Baliga Gusztáv felső remetei vashámori igazgató segédelmével jött létre.

A fürdői épület a főforráshoz közel áll, ennek keleti részében van alkalmazva a zuhanyfürdő.

A régi fürdői épületből 10 szoba és 20 fürdőkád tartatott meg. Tehát a szobránczi fürdő gyógyintézete eddig 19 első, és 10 másodrangu fürdő-szobával van ellátva, mi mindenesetre még nem elegendő. Fürdőkád van összesen 51, melyek fából készítvék, van-

nak nagyobbak és kisebbek. A kádak elég tágas, jó magas szobákban elhelyezvék, 13 szoba két-két káddal van felszerelve, egyes káddal 6 szoba van ellátva. A másodrangu fürdők két-két káddal bírnak. Minden szoba azonkívül el van látva pamlaggal, asztalkával, tükörrel, s eléggé világos. Tervben van ezeken kívül több fürdőszoba, lakszoba, és egy synagóga építése, s a főkut földszitése.

Ezen gyógyintézet főbb pontjai jól elhelyezett 12 nagy lámpa által, valamint a vendéglakok folyosói is egész éjen át égő lámpákkal világíttatnak.

Fekvése a szobránczi fürdőnek regényes, északi oldaláról kies

tölgy- és nyárfa-erdőcskével van körülvéve, melyek sétákkal el vannak látva.

A fősetatér leglátogatottabb, hol reggeli és esteli órákban zene mulattatja a vendégeket.

Péter-Pál napján itt nagyszerű templomi ünnepély szokott lenni, ugyanakkor fényes tánczvigalmak is tartatnak, többnyire két nagyobb bál szokott lenni Szobránczon péter-páli bálók czime alatt, a gyakori kisebb tánczvigalmakat ide nem számítván.

Azonkívül, mit mondanunk sem kell, a fürdői idény alatt különféle arany-, ezüst-ékszerek, ruha-neműek, nem különben holmi metszett üveg, optikai és más fényüzési tárgyak is árultatnak.

A messzibbre sétálni szeretők szintén élvezhetnek itt, ha például a szobránczi fürdőhöz két órány távolságra eső Felsőremetei, gróf Sztáray-féle vashámorokba kirándulhatnak, honnét gyönyörű vadregényes ut az ugynevezett tengerszemhez vezet. A harmadik kirándulás a vashámortul nyugatra, itt tornyosul e vidéken a legmagasabb kárpáti csucs, Viharlát, honnét a kilátás a szépsi Tátrákra, északi hegylánczok városok-faluk és váromokra

A szobránczi fürdő.

nyilik. A negyedik kirándulás *Ó Kónyusra, a Borlói váromokhos* vezet stb. Különös megemlítés érdemel itt a szobránczi ivóvíz is, ez a sós kénes főforrástól vagy 40 lépésnyire csaknem a földszinén egy kőből kirakott kutba van foglalva, a víz színe tiszta, jég-hideg és igen kellemes ízű. — Feltűnő, hogyan kerekedhetett itt ezen forrás az annyira minden oldalról körülvevő sós kénes források között.

Tehát az eddig itt leírt intézményekkel van ellátva a szobránczi fürdő, és így mindazon kellékekkel bir, melyek orvosrendőri uton követelhetők. Lehetne bizony a fényezésre és kényelemre vonatkozólag Szobránczon több is, hanem jelen mostoha körülményeinknél fogva a másutt divatozni szokott korigényekhez magunkat alkalmaztatni nehéz feladat.

De sok függ hazai fürdőink emeltetésére vonatkozva orvosaink közbevetésétől is; — méltatlanság volna ugyan azt kívánni, hogy például az orvos hazai fürdőink iránti vonzódásból betegét a talán annak éppen szükséges külföldi fürdőtől visszatartsa; de az sem helyes, ha némely orvos csupán nevének hirhedése tekintetéből egy talán, kevésbé ismeretes külföldi fürdőnek ajánlatával, akár mely hazai jeles fürdőnek becsét vagy érdemét háttérbe szorítani nem vonakodik.

Nem akarunk kizárólag a szobránczi gyógyviz nem-tőjének hizelegni, de hogy a szobránczi fürdő nagyobb figyelemre és pártolásra méltó, az kétséget nem szenved.

Széchenyi gyászravatala Pesten a belvárosi templomban (aprilis 30-án).

Testvér-lapjaink körülményes leírását közlök az apr. 30-án tartott pesti gyászünnepélynek, „a főváros gyásznak az ország halottjaért.“ (L. P. U. 18.; V. U. 19 sz.) Most, midőn e felejthetlen nap emlékét rajzban is állandósítjuk s a belvárosi kath. templomban

tartott gyászszertartás egy részletét közöljük, csupán az ott közölt terjedelmes leírások emlékezetét költjük fel olvasóinkban. Képünk rövid magyarázatául szolgáljon annak ismétlése, hogy „a templom falai gyászszal valának bevonva, mikre Széchenyi czimeirei voltak kiszégezve e jelszóval: „Si Deus pro nobis, quis contra nos!“ Középett állott a ravatal, ezer égő gyertyától környezve, azt a gyásztiszteletet rendező Akademia és számos társulat, testület tagjai állották körül, fáklyákat emelve; s onnan két sorban a diplomajtóig, s innen ki egész a Dunapartig 400 egyetemi ifju, magyar ruhában, gyászkardokkal, képezett hosszú fáklyás rendet. E

fényes utcán haladt végig egy ájtatos menet: Pest lelkeszeinek hosszú sora, teljes ornatusban, középett Magyarországprimása, Scitovszky János, bicornokjelvényeivel. Ő maga tartá a requiemet a nemzet halottja felett.

A chorusban 150 énekes zengé Mozart híres requiemét.

„És a külső gyász hű képe volt annak, a mit mindenki szívében belül hordozott. És a fáklyák ragyogása fényesebb volt azon könyekkel, a mik a szemekben tündököltek. Azok valódi könyek voltak.“

A rózsza, története és fajai.

(Folytatás.)

Svetonius beszéli, hogy Nero egyetlen egy vacsorához 30,000 font áru rózsát vásárolt; Horác ódái is tanúsítják, minő fényűzést követtek el a rózsákkal.

Irák, hogy Kleopatra egyetlen egy lakomához ezer talentum *) áru rózsát vásárolt s ebből más fél láb magas szőnyeget rakott. A vendégeknek virágkoszorút és füzért is nyújtottak, melyet fejükre tettek vagy nyakukra körültekertek. A ház ura, valamint azok is, kik a vendégek körül felszolgáltak, csak rózsákkal koszoruzva jelenhettek meg; az ivópoharakat is virágokkal fűtték körül.

Anakreon azt mondja, hogy a rózsából kötött koszorút meghívásul tekintették valamely tinnepélyre. Sokan azon sajátságot is

*) A talentum bizonyos pénzösszeget tett a régiéknél, az attikai ezüst talentum körülbelül 1800 pengő forintot.

Széchenyi gyászravatala Pesten a belvárosi templomban (aprilis 30-án).

Dr. Turner F.

tulajdonították a rózsakoszorúnak, hogy a részegségtől megóv s azért homlokukat körül fonák vele.

Más idők, más szokások; ma valósággal részegnek tartanók azt, ki ekként koszoruzná fel magát.

A sok tulzás által végre megvettetésre jutott a rózsza s a tobzódás és elpuhultság jelképeül tartaték, a szibarit Szmindirideszt hozzák fel bizonyosságul erre, ki egy rózsalevél redője miatt ágyán egy egész éjen át nem tudott aludni.

Azelőtt ezzel egészen ellentétben a bátorság jelképeül tarták a rózsát, mert Aelian beszéli, hogy a régi gallok, mielőtt csatába mentek, sisak helyett rózsakoszorút tettek fejükre, bátorságuk jelentésére.

Midőn az idős Scipio Africanus Hannibálon nyert győzelme után diadalt tartva vonult be Rómába, a nyolczadik legio katonái, kik első nyomultak be a karthagói táborba, rózsza-ágat vittek kezökben, rózsával diszesíték fel pajzsukat az általok kivívott dicsőség jeleül.

Az ifjabb Scipio Africanus is megengedé a tizenegyedik legiónak, mely Kárhágo lerombolásakor első lépett fel a város köfalaira, pajzsukat rózsákkal ékesíteni; a győzelmi szekeret is rózsákkal koszoruztatá meg.

Igy nyulik át részint komolyan, részint tréfásan a rózsatisztele a legrégibb hajdankorból a jelenkorba, és ki tudná magát az alól kivonni? Plinius, ki első vizsgálta a rózsát tudományosan, azt írja róla, hogy az „tövises s inkább fűnemű növényen terem,“ mely hasonlít a gyalog szederjhez. „Illata kellemes, de csak közelben jószagu. Az egész virág maggal teli kehelyből hajt ki, rövid idő alatt feldagad s végre hegyzettnek látszik.“

„A virág fokokint nő, nyílik és fejlődik s kelyhének közepén vannak az egyenes himszálak.“ Tizenegy fajt nevez meg, melyeket akkor ismertek és tenyésztettek: 1. Rosa Praenestine. 2. Rosa Campana. 3. Rosa Milesia. 4. Rosa Trachinia. 5. Rosa Alabandira. 6. Rosa Spineola. 7. Rosa Centifolia. 8. Rosa Graeca. 9. Rosa Graecula. 10. Rosa Moncheuton. 11. Rosa Coroneola.

Ezeket kívül emlit még négy alábbvaló fajt: Rosa alba, palida, spinosa és quinquefolia. Ezen fajok közül, mond Plinius, legkorábban virit a kampaniai s legkésőbb a praenestei. A miletoszi rózsza gyöngéd és fényes színű ugyan, de csak tizenkét viráglevele volt; ez akkor kezdett viritani, midőn amaz elviritott.

A két következő csak halványabb színű volt; a rosa spineolának pedig temérdek igen apró viráglevelei voltak; s mihi becse sem volt, mégis sikeresen tenyészték a görögök.

A rosa graecának, mely a görögöknél Lychnis nevet viselt, csak öt viráglevele volt; Plinius ibolyához hasonlónak, de szagnélkülnek rajzolja. A graeculának széles egy lappá összezárkozott levelei voltak, melyek a kéz nyomására felnyíltak. A moncheuton rózsza viráglevelei olajbogyóhoz hasonlítottak s mályvához hasonló törzsön nőtt, a coroneola pedig közép nagyságu őszi rózsza volt s egyedül birt igazi illattal.

A 3-dik és 5-dik származási helyöktől neveztetek, milesia-nak Milétosz Kréta szigetében fekvő várostól, az utóbbi pedig Alabanda városától, mely Kis-Ázsiának Caria nevű tartományában feküdt.

A Trachinia Thesszaliából származott.

A tudósok vitáznak felette, hogy az említett virágok közül, melyek voltak valódi rózsák. Bizonyos, hogy a Plinius által megnevezett rosa graeca nem tartozott a rózsákhoz, hanem Lychnis (mécsvirág) volt és görög neve is ezt jelenti, szép színe miatt sokszorososan fonták koszorukba s innen lön neve: Lychnis coronaria.

A rosa canina-t nem számítja Plinius a nevezett fajokhoz s mégis nagy becsben állott Rómában, a bokor levelein — mondák — az emberi láb lenyomata látszott. Theophrastos azt mondja róla: „piros gyümölcsöket terem.“ Ez a mi csipke rózsánk, mely egész Európában vadon nő; egy rovar szurása következtében kinövést kap — fungus Cynosbati — s ez rózsagombának nevezetik, melyet az előkorban gyógyszerileg használtak, névszerint összehúzó szerül és toroköblöngetésre. Ezen tövises kinövésben közelebbi nyomozás után a cynips rosae nevű férget találjuk. Plinius példákat is hoz fel, hogy a rosa canina gyökere üdvös szer a veszett eb marása ellen.

A Theophrastustól említett 4 fajt, két rózsafélére — rosacea — lehet leszállítani, a rózsáról mai fogalmaink szerint. Sőt némely tudós még azt is kétségbehozta, hogy Theophrast valaha rózsát látott volna, miután leírásában legkisebb pontosság sem található.

Plinius semmit sem emlit a híres paestumi rózsáról s mégis épen ezen kétszer viritó rózsza az, melyet a római költők Virgil, Martial, Ovid és mások dicsőitettek. Ez utolsó azt mondja:

Nec Babylon aestum, nec frigora Pontus habebit
Calth.que paestanas vineet odore rosas.

Színe és illata — ugylátszik — egyenlő pompás volt s Paestum körül buja teljességben kellett nőnie. Nem birjuk e rózsának részletes leírását, némelyek gyanítják, hogy Plinius a kampaniai rózsát értette alatta, de ez nincs bebizonyítva.

A rózsza, mely Paestum romai közt vadon nő és az utazónak a hajdankor csodáiról beszél, nem más mint fattyu damaszkuszi rózsza, mely tavasszal és ősszel a legkellemesebb illatot hintve világos színben virágzik.

Seume, ki 1802-ben ott járt, azt állítja, hogy semmi rózsát sem látott s beszéli, hogy a kalauznak ajánlotta a rózsauitétést, mint a mely neki egy-egy piasztert fogna jövedelmezni.

Matthisson ellenben így énekel: Paestum rózsájaként illatoz és virit a koszoru, mely homlokodra árnyat hint.

Már Plinius korában is miveltek rózsakerteket, épen ugy mint ma.

A rózsakertek, mond ő, marcius és aprilisben felásatnak, hogy az új növekedésre fogékonyságot nyerjenek. A legjelentékenyebb rózsakertek Paestum körül voltak. Gyakran magról is neveltek rózsákat, de a növekedés, jegyzi meg Theophrast, azért tart oly soká, mert a mag a kérgen belől a virág alatt van bezárva s ezért a dugvány-ültetést ajánlja.

Ezeket négy ujnyi hosszura metszették s aprilisben elültették, egy év lefolyta után egymástól egy láb távolságra szétplántálták s a földet gondosan felporhanyíták.

Ha azt akarjuk, mond Plinius, hogy a rózsza korábban hozzon virágot, langyos vízzel kell öntöznünk s erre a kehely fejlődését mondja kedvező időpontnak. A rózsagyökereket koszorukba fonván cserepekbe ülteték, hogy eleven virágokat hozzanak, de még inkább divotta kosárba ültetés; ha naponként kétszer langyos vízzel megöntöztetik, mond Demokritosz, januárban virágzik a rózsza. Ellenben Florentinus azt állítja, hogy a ki almafába olt rózsát, megéri az örömet, hogy azt aprilben viritani látja, épen az almavirágzás idején.

Az is szokásuk volt a régieknek, hogy a rózsafákat lemetszték és megégették, mi által — a mint hitték — következett évben dusabb és szebb virágokat hoztak. Illata is növekedett a rózsának, ha foghagyma termett a rózsabokor közelében. A növények rokon- és ellenszenvét egymás iránt ők is észlelték, így például a beteges narancs a közelébe ültetett ciprus által erőteljes lett és viszont. Nagy becsü volt korán rózsát termelni s ezek, — épenugy mint ma — magas áron adattak el, mert azt mondja Martial:

„Rara juvant: primis sic major gratia pomis,
Hibernae pretium sic meruere rosae.“

(tetszenek a ritkák; így kedvesebbek a korai almák, s így érdemelték magasabb árt a téli rózsák.)

Perszában rózsaföldek is vannak s még ma is meg van — mint mondják — a szokás, rózsaviritáskor rózsákkal hinteni be önmagukat. Ezen ugynevezett rózsauinnepkor fiatal emberek, többnyire alakosok, vonulnak végig a városon, s mindent, ki velök találkozik, rózsákkal szórnak be s kit a rózsza ér, köteles nekik azért valamit ajándékozni.

Igen szépnek kell lenni ez ünnepélynek a görög szigeteken a Ehiosziaknál. Kimerítőleg leírja ezt Murhard az ő „Képek a görög archipelagusban“ című művében. Ott viritottak a legszebb rózsák, melyeneket csak valaha látott. Törökországban és Oroszország déli részében, közel a Fekete tenger partjaihoz egész földeket lehet látni rózsafákkal beültetve, melyeknek virágait az ott készítettnek szokott híres olaj előállításához használják, mely fontos kereskedelmi cikket képez. S a rózsardök oly gyakorlati tapintattal ültetvék, hogy mindenkör gesztenye vagy más magasabb fákból álló erdő szolgál azoknak védelmül.

(Vége követk.)

Menyegzők a régi időkben.

I. Cháky Pál jegyzéke*). Mely ajándékokat kik küldöttek Anna leányom menyegzőjére.

Szentséges kir. Felség küldött, aranyozott kettős kupát. A krakói Nádor, két aranyozott kettős kupát és hölgy haczokát. Balassa Menyhért, ara-

*) A gróf Zay-család zay-ugróci levéltárából.

nyas kettős kupát. Homonnai Ferencz, öt ezüst kanalat. Révay Mihál, egy aranyas kupát szerezesen dióval, tokkal. Varkoch Tamás, egy aranyas kupát tokkal. Serédy Gáspár, aranyas kancsót tokkal. Magochy Gáspár, fedeles aranyas kupát. Draskovich Gáspár, fedeles aranyas kupát virágokkal hánttat. Bánffy Bálint, nyolcz ezüst kalánt. Kun Balás, virágos fedeles aranyas kupát. Pesthiny Ferencz, kettős kupát. Özvegy Homonnainó, fedeles aranyas kupát. Várday Mihál özvegye, virágos fedeles ezüst kupát. Bebek urnó, fedeles kancsót. Zolthay István, két ezüst kanalat. Kende Mihál, három ezüst kanalat és egy veres köves gyűrűt. Paxy Jób, három ezüst kanalat. Vekey Ferencz, aranyas fedeles kupát. Heney Miklós, testszinű tafotát. Keoresy Mihál, fekete jegyes fehér szőnyeget. Nagymihályi Gábor, zöld tafotát. Zéchy György, veres zöld színű szőnyeget. Zalay Ferencz, négy ezüst kanalat. Villey János, veres tafotát. Gosztovics György, öt ezüst kanalat. Faygel Péter, négy ezüst kanalat. Panka Péter, zöldes tafotát. Zalay Simon, ezüst kanalat vellátskával együtt. A kassai plebanos és az eperjesi négy ezüst kanalat. A kassai polgárok, fedeles kupát. Az eperjesi és szepesi polgárok együtt egy fedeles kupát. Dobó Domokos, fedeles virágos ezüst kupát. Thurzó Szaniszló, aranyas kettős kupát. Fanchy János, aranyas kettős kis kupát. Forgách Simon, veres zöld és fehér színű szőnyeget. Horváth János, szinte veres zöld és fehér színű szőnyeget. Keracsény László, kettős kis aranyas kupát. Tahy Ferencz, egy aranyas kettős kupát. Abauj vármegye aranyas fedeles kupát virágokkal.

II. Cháky Pálnak Zay Annávali menyekzőjére hivatalossak voltak:

Szentséges Császár eő Felsége. Szentséges király Felség Fenséges Ferdinand főherczeg. Fenséges Károly főherczeg.

Az esztergami érsek, a győri, nyitrai, egri, váradi, veszprémi, váczy, skopiai püspökök, a szepesi, miszliai, ó-budai, orodi, perjelek, Graecus Mátyás, az egri káptalan. Tisztelendő Döbrey Lőrincz.

Báthory András, Zrinyi Miklós, Perényi Gábor, Salm Eekh, krakói Nádor, Battyán Ferencz, Ormosdi Zékel Lukács, Ország Kristóf, Tahy Ferencz, Bánffy István, Bánffy László, Thurzó Ferencz, Thurzó Szaniszló, Dobó István, Dobó Domokos, Balassa Menyhart, Balassa János, Desewffy János sógor, Pethew János, Keracsény László, Báthori Miklós, Báthori György, Ungnod Kristó, Perényi János, Mérey Mihál, Török Ferencz sógor, Homonnai Ferencz, Homonnai Gáspár, Homonnai Miklós, Homonnai István, Révay Mihál, Révay János, Révay Ferencz, somlyói Báthori István, Hagymásy Kristóf, Varkoch Tamás, Bornemissza Farkas atyafi, Serédy Gáspár, Keglewych Péter, Balassa Farkas, Balassa András, Nádasdy Kristóf, Chorom János, Listhius János, Magochy Gáspár, Draskovich Gáspár, Forgách Simon, Alapy János, Gyulay János, Pruszkovszki János, Rottal János, Jurisics Miklós, Bánffy Bálint, Alaghy János, Dersffy István, Bódy Mihál, Bódy László, Bódy Farkas, Pestiny Ferencz, Bakics Pál, a nádor özvegye, Perényi Péter, Losonzi István, Homonnai Gábor, Horváth Gáspár, Várday Mihál, Bebek György, Zarkandy Pál, Bornemissza Boldizsár, Czecey Péter,

Bornemissza Benedek, Paxy János, Ocskay Imre, Sárközy Mihály, Bodony Péter és Kaczffy György özvegyeik, Wárday István, Zolthay István sógor, Palathycz János, Gregoróczy Vincze, Chuholy Ferencz, Telekessy István, Sembery Boldizsár, Sennyey Ferencz, Aranyasy András, Jakussith Ferencz, Jakussith Tamás sógor, Tury György, Zékel Miklós, Gyulaffy László, Zomor János, Aranyáni Damján mester, Olgyay György mester, Kubiny Kristóf, Forgách Péter, Korláth Mihál, Ujfaluay Gergely. Vszly Péter, Dóczy Miklós, Dóczy Gábor, Faygel Péter, Nyáry Péter, Rakovszki János, Mariassy Pál, Kapy Miklós, Kapy Ferencz, Kapy András, Darócz Pál, Ormány Döme, Paczoth János, Darvas Gergely, Rákóczy György, Káthay Ferencz, Fygedy János, Kerepeczy Döme, Alaghy György, Pathóchy István, Horváth Boldizsár, Zemerewi Sebestyén, Horváth János, Horváth Ferencz, egri kapitányok, Peline Bálint, Reghy Kelemen, Palochai Horváth József, Semsey János, Semsey Ferencz, Kende Péter, Kende Mihály, Serédy István, Pásztohy Ferencz, Pásztohy János, Sulyok György, Paxy Jób sógor, Paxy Laj, sógor, Viczmándy Mátyás, Hosszumezey Balázs, Vekey Ferencz, Chapy Ferencz, Lónyay Péter, More Gáspár, Deregnye Mihál, Chychery András koma, Deregnye Pál, Viczmándy Tamás, Kazza Mátyás, Demeteri Bornemissza János, Bachy Benedek, Nagymihályi István, Kutasy István, Zeleméry László, Glythy István, Heney Miklós, Kavassy László, Zeleméry Miklós, Daczó Tamás, Boyony István, Kállay Ferencz, Kállay János, Kun László, Melith György, Melith Ferencz, Sulyok Ferencz, Kewresy Mihál sógor, Nagymihályi Sándrin, Nagymihályi Gábor, Idewafy Ferencz, Pongrácz Mátyás, Pongrácz János nagymihályiak, Horváth Marinics Ferencz sógor, Ovcárovics Döme, Bánffy György, Jáz Lukács, Ábrány István, Swkány János, Zwla Boldizsár, Wernerus Pál, Károlyi György, Károlyi János, Zichy Raphael sógor, Fanchy Imre, Panka Péter, Kornis Mihál, Czecey Mihál, Bakoczay Ferencz, Bay Ferencz, Segnyey Zsigmond, Segnyey László, Ochwary György, Zéchy György, Zalay Ferencz, Villey János, Thybay Gergely, Zalay Simon, Zennyessy Mátyás. — Pozsonyi magyar kamarások: Kwn Balázs, Kosztowych Horváth György, Kálnásy Ferencz, Kálnásy Gergely, Péchy Gáspár, Surányi László, Bayory Lénárt, Lorántffy Kristóf, Zékely László, Pongrácz Kristóf, Ó Szentsége csász. Felsége gyulai familiarisa, Anarchy Péter, Kismarjai Bocskay György, Bocskay Miklós, Tótországi Rasciniai Bocskay György, Serényi Pál, Lorántffy János, Kendy István, Ochkay István, Mérey János, Chány Akos, Ujlaky Sebestyén sógor, Verebély Mihál, Pernezy Farkas, Kethelyi Fanchy János, Kermendy Gáspár, Pálffy Péter, Kovách Lőrincz, Thardy Gáspár, Chaholy Ferencz, Zavyary Kristóf, Török Kristóf, Petrewczy Miklós, Orozánkewy Miklós, Czobor Imre, Kazza Mátyás, Korlátovich Péter, Magyar Bálint, Marialakai Gáspár Tamás, Gáspár János és Bartal sógorok, Keczer Imre.

Vármegyék: Abauj, Sáros, Szepes, Zemplén, Wngh, Bereg, Borsod, Wgoesa, Zakmár, Zaboos, Közép Zolnok.

Kir. sz. városok: Kassa, Eperjes, Lőcse, Bartfa, Kis-Szeben, Késmárk, Ujbánya, Debreczen, Berekszász, Miskócz.

Plebanosok: Ujbányai, kassai, eperjesi, lőcsei, bartfai, késmárki, szepesii. Közli Balogh Lajos.

T Á R H Á Z.

Csermák Antal zenészt illető pótlékadat.

A Vasárnapi Ujság mult számában a *Csermák Antal*, magyar zenész sarköve, rajzban is közölve lévén, talán nem lesz felesleges, némi pótlékadatul megemlíteni, miként azon sarkő Csermák emlékéül felállításának kigondolója, indítványozója és végrehajtója, *Sebestyén Gábor*, most Sopronban főtörvényszéki tanácsos, akkor Veszprém vármegyének tisztü-ügyésze volt. — Miután ugyanis azon Veszprém-vármegyei társaság, melyet 1823-ban a nemzeti magyar nótáknak fogásonkinti kiadása végett, ugyancsak *Sebestyén Gábor* alakított (XV. fogásokban 135 darabot adván ki), — *Ruzicska Ignác* (+ 1833. febr. 19., életének 56. évében), mint a veszprémi káptalan zenekar igazgatója (Regens chori), és ezen társaságnak, a magyar nóták zongorára alkalmazásáért, minden fogástól 20 forinttal és 20 példánnyal jutalmazott szerkesztője által, Csermák több eredeti és saját kezével irt zeneműveinek birtokába jutván, azokból összesen *tizennyolcz* darabot ki is nyomtatott. *Sebestyén Gábor* több tisztü-társát egy, a Csermák porai felett, a nagy zenész megtiszteltetési emlékéül, emelendő sarkő végett adakozásra szólítá fel, és a begyűlt pénzből Székesfehérvárott az általa tervezett sarkövet betűröl betüre és sorról sorra azon felirással meg is csináltatá, mely a V. U. mult számában közöltetett.

Ezt *Sebestyén Gábor* utóbb, az 1828-iki második félévi „*Hasznos mulatságok*“ 28. száma alatt, annak megemlézésével közölte is, mikép a megemléstől *Csermák nem annyira sokat ivott, mint gyengélkedő természete nem bírt meg sokat, s neki a kevés is hamar megártott.* — Sajátságos Csermáknak azon esete, midőn egy este a „*Stingli*“ (korona) vendéglőben a konyharól benyíló szobában, egy kis borozás után bóbiskolna, és a pinczér által, minden más vendég eltávozására figyelmeztetnék, s egyszerámind a fizetésre is felszólíttatnék, attól krétát kért, és rögtönözve az asztalra egy rövid friss magyart kótázott, mondva, hogy ezt mutassa meg Ruzicskának, a ki mind mostani, mind előbbi tartozásait kifizetendi. Ruzicska azt lemásolta, adósságát pedig kifizette. — Jellemző volt, midőn Csermák hegedűjén szörnyű inrangatódzás, testingatás és arcztorzítások közt az elragadtatásig ábrándozott.

Irodalom és művészet.

— (*Nagybecsű új könyvek.*) Heckenast G. kiadásában legközelebb néhány irodalomtörténeti becsű könyv jelent meg. Ilyen mindenek előtt igen diszes kiállításban: *Gróf Dessewffy József irodalmi hagyományai.* Kiadta *Kazinczy Gábor.* I. kötet: Gróf D. J. levelezése Kazinczy Ferenczcel 1793 — 1831. — Ez egy egész irodalmi korszak, a legapróbb részleteket hiven mutató rajzokban, az irodalom két zászlótartója között folytatott levelekben. Valódi nyereségnek tekinthető, hogy ezek oly avatott rendezőre találtak, minő a fáradhatlanul gyűjtő s buvárkodó Kazinczy Gábor. — A másik új könyv: a *Szalay László* által kiadott „*Magyar történelmi Emlékek*“ III-ik kötete, mely „Gróf Bethlen Miklós önéletírásának“ második felét s így végét hozza. Ez ismét egy darab magyar historia, melyre magyar ember figyelmét nem szükség felhívni. Az első könyv ára 2 ft, 50 kr.; a másodiké 4 ft, 20 kr.

+ (*Egy igen érdekes röpirat*) is jelent meg legközelebb Heckenast Gusztávnál; czime: „Gróf Széchenyi István a döblingi magán-téboldyában.“ Irtá dr. *Guszmán Rudolf*; németből B. J. — A könyv szerzője egy ideig segédorvos volt a döblingi intézetben s igen sok érdekes adatot hord fel az elhunyt nagy férfiú életének utóbbi szakából. Ára 40 ujkr., postán bérmentesen küldve 50 kr.

△ (*Egy új német lap*) fog Pesten jövő július elsején megindulni, mely „*Karmel*“ czimet viselend, s a pesti izraelita község főrabbiája, dr. *Meisel*, fogja szerkeszteni. A lap főiránya lesz, az ó-hitű és újító két zsidó vallási pártot kiegyeztetni.

+ Alig mult el néhány hét azóta, midőn jelentettük, hogy *Béla király németlen jegyzőjének könyve a magyarok tetteiről*, *Szabó Károly* által fordítva megjelent. Most örömmel irhatjuk, hogy e becses könyv, miután az első kiadás példányai teljesen elfogytak, a napokban második kiadásban megjelent Ráth Mór könyvkereskedésében. Ára 1 ft.

+ Ugyancsak Ráth Mórnál megjelentek a „*Parlagi rózsák*“, két kötetben, *Halmágyi Sándortól.* A tartalmát képező érdekes történeti beszélek czimei következők: *Bálintitt; Egy kolozsvári polgárlány története; Az egeres táncz; Szívek harcza.* — A két kötet ára 2 ft.

+ (Ormódi Bertalan „Magyarhon ébredése“) című költeményfüzére előfizetést nyit, példányonként 1 ftal. Az előfizetési pénzek június végeig Ormódi lakására (ujtér 12. sz.) küldendők.

⊙ (Uj vidéki lap.) Kecskeméten Gallia Fülöp könyvtárus, lap kiadásiért folyamodott. Kecskemét nagy, törzsökös magyar és bizony nem is szegény város. Amerikában ekkora városban legalább négy lap jelenik meg.

△ (Magyar lap külföldön.) Megjelent a: Bukaresti magyar közlöny első száma majus 15-kén. Felelős szerkesztő: Várady Ádám. Kiadó: Koos Ferenc, mint a bukaresti Magyar-Egylet elnöke, kihez az előfizetések, valamint a vállalat által kitűzött czélokot elősegítő adakozások is küldendők. Megjelenik hetenkint egyszer Oláhország fővárosában Bukarestben s közvetítő képesül szolgál Erdély- és Magyarország és a Román tartományokban széleszót magyarság közt. Ismerteti a román tartományokat, azok alkotmányos életét, a nép szokásait, a magyar és román nemzet közös viszonyaira vonatkozó történeti adatokat. E lap jövedelméről, valamint a kölcsönös adakozásokról, a bukaresti Magyar-Egylet koronként közzé fogja tenni számadását. — Az első szám tartalmát következő cikkek alkotják: Szózat a Kárpáton innen magyarokhoz; Románia alkotmányos élete; ezt követi egy alaprajz, mely az oláhországi követek kamarájának belsejét ábrázolja; Fejedelmi rendelet, román és magyar nyelven előadva; Magyar és román viszonyok Koos Ferenczről; Az első román biblia; Jerney János 1844-, 1845-ik évi keleti utazásából; Levelezések; Vegyesek; Nehány adat a román jobbágyokról; Szerkesztői mondanivalók; Hirdetések. — A lap tartalma mutatja, hogy ez érdekes közlöny lehet a bukaresti s oláhországi magyarságnak. Nekünk is támogatni kötelességünk e vállalatot nemcsak azért, hogy abból oláhországi testvéreinkről folytonos tudósítást vehetünk, de azért is, mert jelenleg ez azon egyetlen magyar lap, mely külföldön megjelenik s melyre mint ilyenre örömmel utalhat.

+ (Bényei Gábor „Fekete csillagok“) című költeményfüzére hirdet előfizetést. A 10 ivnyi kötet előfizetési ára 1 ft. Beküldési határidő június 10 ike (József-u. cza 14. sz. alá). Megjelenik július 1-re.

+ (Hartleben Olvasótársától) a 29. és 30. füzet: „Az arkanszasi lókövek“ második része is megjelent.

+ (Barsi József „Az iparosok vagy László mester“) című jutalmazott pályaműve megjelent a „Szegedi Híradó“ mellékletkép előfizetőinek ajándékéul szétküldötte. Ugyancsak Barsinak egy másik, szintén jutalmazott munkáját: „Házasság és szerelem“, a Kecskeméti alakult könyvkiadó társulat fogja közrebocsátani.

+ (Vadnai Károly) termékeny fiatal beszélyírónk ismét egy két kötetes regényt irt e cím alatt: „Eszter, a szép kardalnoknő.“ Nemsokára sajtó alá kerül.

— (Uj szeművek). Sopronmegyei zsirai jegyző Merk Jánostól, ki már azelőtt is irt, tetszéssel fogadott magyar zenedarabokat, újabban ismét két zenemű jelent meg. Az egyik címe: „Széchenyi-émlék“, a másiké „Palotás csárdás“ (ajánlva a csepregi tánczvizalom vendégeinek). A „Magyar zene gyöngyei“-nek kiadója, gróf Fáy István, hozzánk irt soraiban igen méltánylólag emlékszik Merk új műveiről, s különösen kiemeli, hogy azok tiszták, egyszerűek, minden felesleges czafrangtól, sallangtól mentek.

+ (Reményi Ede óó-nyilatkozatot) bocsátott közre az Ábrányi Kornél neve alatt megjelent „Repülj fecském ablakára“ és „Ezt a kerek pusztát járom én“ kezdetű két népdal átírata ellen, mint a melyek szerinte nem egyebek azon átírat silány utánzásánál, melyet Reményi szerzett a pesti hangversenyekben általános tetszés közt bemutatott. Óvástevő azzal vádolja Ábrányit, hogy ez az ő átírata eredetiségeit hallás után lemásolván ugyanazon hangnemekben, ugyanazon sorozat és fokozatban, mint azt ő a nemzeti színházban játszta, a forrás megnevezése nélkül kiadta; egyszermind jelenti Reményi, hogy a fennirt két népdalt, úgy a mint ő azokat előadta, zongorára alkalmazva legközelebb ki fogja adni, hogy a közönség az ő átírát s Ábrányiét összehasonlíthassa. Reményi műve Treichlingernél fog megjelenni.

+ (Csermelyi Sándor „Jogász-csárdás“ szerzett) s azt most, pályatársainak, a pesti joghallgatóknak ajánlva, kiadja előfizetés útján. Egy példány ára 60, postán bérmentesen küldve 70 kr. Az előfizetések Piger János jogászhoz (Pest, nádor-utca 20. sz.) küldendők. A példányok június közepére fognak megjelenni. A tiszta jövedelem a m. Akademiának fog átszolgáltatni azon czélból, hogy az annak idejében a felsőbb engedelem mellett fölállítandó Széchenyi-szoborra fordíttassék.

— Rózsavölgyinél „Aurelia“ csárdás, zongorára s Návay Sándorné született Dedinszky Aurelia urhölgy (jól magyarul: asszony) ő nsgnak ajánlott zenemű jelent meg. Szerző Blaskovics Sándor. Ára 60 ujkr.

— (A „Zrínyi esküje“ című műlap tárgyában) a következő jelentés küldetett be hozzánk: A hirdetett nagy történeti műlapnak május közepén kell vala megjelenni. Sajnáljuk hogy szavunk beváltása a munka sokféle nehézségeiben legyőzhetetlen akadályra talált. A ki tudja, mennyi tömörkedéssel jár egy oly nagyobb műlap elkészítése, mely a historiai momentum ábrázolása mellett egyersmind megannyi élethű arczképet akar adni, az előtt nem lesz nehéz a munka folyamát, pár heti késedelemért menteni. Az ily munkát erőltetni akarni annyit tenne, mint a gyors kiállításnak a művészeti becsét föláldozni. Nem alkalmi, perczekhez kötött képet akarunk mi adni, hanem egy derék műlapot, mely méltó legyen tárgyahoz, méltó hazai művészetünkhöz, és méltó a közönség részvételéhez, mely iránta annyi bizalommal nyilatkozik. A kép már egészen el volt a kőre áttétel végett készítve, midőn az ábrázolandó tableau lelkes rendezője, gróf Festetics Béla ur a szinpadai összeállításához híven a legkisebb részletig megbírálván azt, a még hiányos pontokat új kidolgozás alá vétette. Most azonban a kép teljesen az,

a minek lennie kell. Is a metsző vésűje megkezdte munkáját; és azon művészi önértet s hévvel fogva, melylyel hozzá lát, ígérhetjük, hogy június hó végére a t. cz. közönség már birni fogja. Addig is a siker érdekében szives türelmet kérünk. Kelt Pesten majus 15-kén 1860. — A kiadók.

Közintézetek, egyletek.

△ (A magyar természettudományi társulat) majus 19-ki ülésében dr. Török József „a szem szerkezetéről az állatország különböző osztályainál“ című értekezését olvasták fel. — Preysz Mór tanár a vegytanban uralkodó különböző rendszerekről értekezett. — Szabó József az Albertfalván Koppi ezredes ur kertjében s udvarán álló három kutról tett jelentést, melyek víze különös sajátsággal bír. Ugyanis merítéskor tiszta, kénsszagú, asphalt ízű; a levegőn öt percz mulva elbarnul, 20 percz mulva egészen elfeketül s átlátszatlanul lesz, később ismét megtisztul s az üveg fenekét fekete szálacsákák lepik el; ize felette kellemetlen s hashajtó hatása van. Molnár ur vegyileg meg fogja vizsgálni. — Szabó József ur szintén résztvett azon városi bizottmány értekezéseiben, melynek feladata szakértőkkel értekezni a felett, mint lehetne Pestet jó ivóvízzel ellátni. E bizottmány a Pest határában levő kutakat vizsgálván, a fürdő sziget irányában eső egy kutban langy meleg vizet talált, mi arra látszik mutatni, hogy a budai hővizek forrásai a Duna bal partjáig is kiterjednek. — Stocsek tanár ur jelenti, hogy mint értesült, a kúriczaszalmából az eddigi rongypapírnál is jobbat készítenek és hir szerint a kormány egy ily gyárt szándékozik Pesten fölállítani.

Egyveleg.

— (Egy adat Budavár történetéhez.) Hiteles kutforrás után, a bécsi „Slovenske Novini“ melléklapja, a Svetszor 1859. évi 28. száma közli ezt, s lefordítva a következő:

„Ujság Budáról és Pestről 1578-ban.“ „Hogy minő borzasztó rombolás és tönkretétel történt Budán, pünkösdhétfő éjszakáján 10 órakor, arról egy ismeretes ember (ölovek jeden známý), a ki azon időben Budán volt, egy nagyszombati polgártársát következőleg értesítette:

„Roppant nagy mennydörgés és villámlás történt az égen, úgy hogy az emberek a nagy rémüléstől, a midőn a nagy földrengés történt, férfiak és nők, nagyok és kicsinyek lábra keltek, és nem tudták, hova meneküljenek. A mennykő Budavárába lecsapott, és ott löszert és fegyvereket s azokhoz hasonló eszközöket, az egész bentlevő népességet, egészen romba döntötte, elannyira, hogy a vár egyik oldala darabokra szakadozott. — A városban mintegy ötszáz házat romba döntött, s a bentlevőket tönkre tette. — A vár kapui és több kereskedőház ajtai maguktól nyiltak, némelyek egészen haszonvehetlenné váltak, és nem lehet leírni azon rémitő kárt. Valamennyi ancsár, a ki a vár közelében volt, életét veszté.

„Tschaukathurn (csonkatorony) nevű torony, melyben keresztényen foglyok valának, szintén romba dőlt, azok nagyobbára elvesztek, a többieknek lábaik, kezeik összetörvék. A mennykőnek egy darabja a puskaportoronyba is ért és becsapott, hol néhány mázsa por meggyuladott, mely megszámlálhatlan kárt okozott és a mi a vizitoronyban és a bástyákon löszert volt, azt mind a Dunába hányta, a vár mindkét oldalán levő házakat egészen széjjel szagatta, a ház köveit egymásra halmozta, úgy hogy hajmeresztő borzasztóság azt látni.

„A puskaapor a köveket oly erővel hányta, hogy a hid három helyen átszakadt s elmerült; és oly messzire, hogy a Duna tulsó oldalán a Pest melletti mezőségen találtak törökök és nagy kövek a vár falairól. — Volt a Dunán egy, kétszáz törökkel terhelt hajó, a melyet a hulló kövek egészen összeromboltak, s mindenestől a hullámokba veszett.

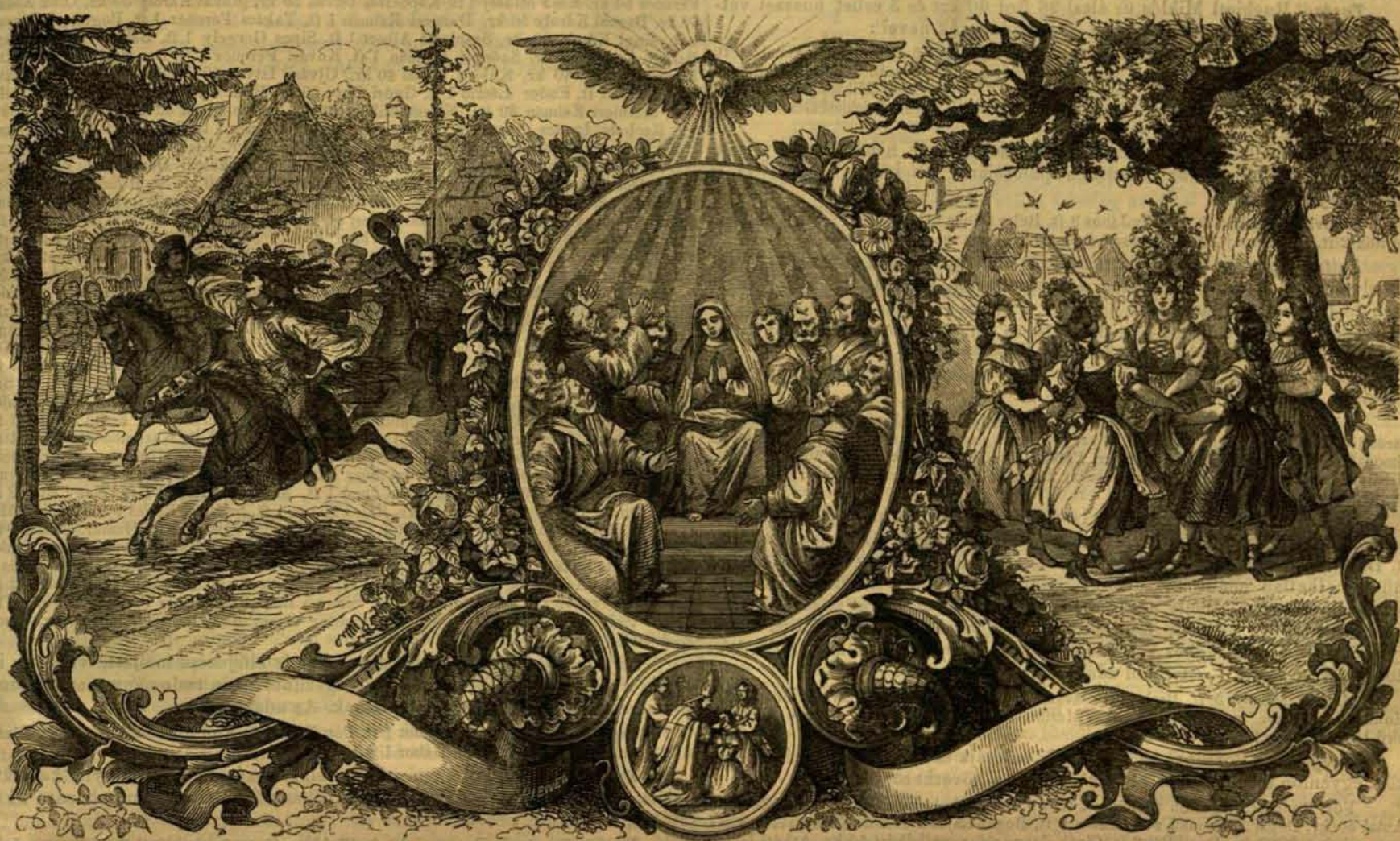
„Pesten szintén néhány ház összeomlott, s valamennyi szőlőt a dér és hideg tönkre tette. Némelyek a veszteséget 2000, mások 3000 keresztényre és törökre becsülik. — A basa igen sirt és igen elszomorodott e veszteség fölött. — Az eső igen nagyon esett, a mely ha nem történik, magától értetődik, hogy az egész város elpusztult volna.“

Eddig a levél tartalma minden kelet és aláírás nélkül.

— Minden anyagszer között kétségtelenül, a vas bir a legelső és legnagyobb előnyvel. Ezen állítást maga a világ ostora Attila is bizonyította, a midőn a bizanci császár követei, nagy halmaz arany és ezüst ajándékokat lábaihoz raktak, környezetéhez ily módon szólt: „Lússátok, a vas becsebb az aranyból, mert annak segedelmével szerzem ezt.“

△ (Indiai patkány-irtás.) Az indusok, a náluk roppant mennyiségben találtató patkányokat következő módon irtják. Hol sok patkány van, egy kevés lisztel vagy rizzsel ellátott zsákot tesznek ki. E zsák alul lyukas, de e lyuk horogva van készítve, úgy hogy az egy rántásra bezáródik. A patkányfogó ember a zsinór végét kezébe fogva távulról leselkedik, s midőn már a zsákba vagy 10 patkány bement lakomázni, megrántja a zsinórt s a zsákot, melyben a patkányok fogva vannak, erős doronggal jól eldöngeti. Egy nap alatt egy ember 200—300 patkányt képes e módon agyonverni.

⊙ (Az élő virágok festése.) Nemcsak az arcot, hanem újabb időben már a virágokat is kezdik festeni. Ugyanis valamely fejt virágnak fekete, zöld vagy kék, sőt bibor színt is kölcsönözhetni az által, ha a virágcserep földét bizonyos efféle színű növényporból készült trágya keverékkel keverik meg és szintén ily porral vegyített vízzel öntözik. Sőt már illatot is kölcsönöznek a virágnak mesterséges módon. Ha valamely illatlatlan vagy rossz illatu virág magját valamely illatos folyadékban, p. o. rózsavízben, két napig áztatják, azután a magból csirázó növényt többször rózsavízzel öntözik, — a kifejlő virág rózsaillatot nyer stb.

PÜNKÖSD ÜNNEPÉRE.

PÜNKÖSDRE.

Felhők között jár a csillag,
Sorsunk vezércsillaga;
Fáj a lelkünk, mintha rája
Száz sulyos kő hullana.
De reményünk el ne haljon:
Rosz időt fölváltja jó . . .
Itt van piros pünkösöd napja:
Eljön a vigasztaló!

Rongyos koldus, fejedelem —
Nyert a roszból mindenik;
Ne csüggedjünk hát bajunkban,
Csillagunk még feltűnik,
S búbánatunk elenyészik,
Mint verőfényen a hó . . .
Itt van piros pünkösöd napja:
Eljön a vigasztaló!

„Türni, várni és remélni,
Legyen hármias jelszavunk;
A ki mindig gyáván jajgat,
Arra nem sokat adunk.
Férfiutól többet várunk,
Panasz nem nekünk való . . .
Itt van piros pünkösöd napja:
Eljön a vigasztaló!

Sorsunk Isten kezében van,
Bizzunk benn föltétlenül;
Lesz idő még, hogy szemünkbe
A háladás könyve gyűl,
Ha majd biztos révbe juthat
Sorsunk, ez a hányt hajó . . .
Itt van piros pünkösöd napja:
Eljön a vigasztaló!

VIDA JÓZSEF.

A magyar Akadémia palotája.

— A m. Akadémia majus 21-i ülésében következő tetemes adakozások jelentettek be: a felsőmagyarországi bányapolgárság adott a tőkéhez 1000 ft, a Vasárnapi Ujságnál gyűlt ujabban a házra 481 ft, és 2 arany, a tőkéhez 135 ft, Flesch Móricz, pesti nagykereskedő adott a házra 50 ft, a nagyszombati takarékpénztár a házra 100, a tőkéhez szintén 100 ft, ifj. gr. Batthyány Gusztáv a házra 200, a tőkéhez 1000 ft, Molnárffy Ferencz a házra 100, a tőkéhez szintén 100 ft, özv. Bezeredy Istvánné adott a házra 1000 ft, egy

beregszászi tánczvigalom jövedelmezett a házra 60 ft, Forster Béla gyűjtött Duna-Földváron 700 ft, 7 aranyat és 36 db huszast; Huszár György gyűjtött Kis-Komáromban a házra 70, a tőkéhez 22 ft, Vermes Illés gyűjtött Veszprémben a házra 275³/₄, a tőkéhez 316³/₄ ft, Palkovics Károly gyűjtött Karván a házra 30 ft, 10 kr, a tőkéhez szintén 30 ft, 10 kr, Thege Elek gyűjtött a házra 137, a tőkéhez 94 ft, a Vas. Ujságnál ujabban gyűlt a házra 242 ft, 90 kr, 9 arany és 7 db huszas, a tőkéhez 5 ft, Batta Sámuel adott a házra 20, a tőkéhez szintén 20 ft, Batta Andor a házra 20, a tőkéhez szintén 20 ft, Földváry László és neje a házra 50, a tőkéhez szintén 50 ft, Batta Andor gyűjtött a házra 10, a tőkéhez 24 ft, Botka Imre adott a házra 52 ft, 50 kr, a tőkéhez szintén 52 ft, 50 kr, gr. Zichy Domokos püspök a tőkéhez 1050 ft, Kovács Bence és Ede testvérek a tőkéhez 105 ft, a Pesti Naplónál ujabban gyűlt a házra 674 ft, és 2 ar.; gr. Keglevich Gyula adott a házra 500, a tőkéhez szintén 500 ft, gr. Keglevich Béla adott a házra 500, a tőkéhez szintén 500 ft, Prély István a házra 50, a tőkéhez szintén 50 ft, Kamersperger Antal gyűjtött a házra 64, a tőkéhez 5 ft, gr. Eltz Károly gyűjtött a házra 160, a tőkéhez 164 ft, Makay Sándor gyűjtött a házra 28, a tőkéhez 9 ft, Felső-Bánya városa adott a házra 200, a tőkéhez 1000 ft, Kiss Lajos esperes gyűjtött a házra 74, a tőkéhez 41 ft.

— (Heti kimutatás) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a m. Akadémia palotájára beküldött adakozásokról.

XVIII. közlés: Turáról többen Ruehietl Miklós által 26 ft, 60 kr, és 3 ezüst huszas. — Hisziásról (Temes) Békefy Alajos 10 ft. — Csobádról (Abau) többen Komáromy János által 11 ft, 40 kr. — Zsitva-Gyarmatról (Bars) többen Huszár György által 15 ft. — Alsó-Telekesről (Vas) többen Simon Pál által 7 ft. — Hajnáskérről (Veszprém) többen Lázár Gyula által 25 ft, és 3 ezüst tallér. — Negyedről (Pozsony) többen Bogár Zsigmond által 5 ft, 50 kr. — Csehiből öten Dalmady Győző által 3 ft. — Jánosházáról többen Horváth Titusz által 45 ft. — Debreczenből a ref. főiskola hittanszaki és gymnáziumi ifjusága Szeremley József által 203 ft, 20 kr. — Pálfalváról többen Pap Károly által 7 ft. — Lónya-Bányáról több felső-nógrádmegyei hazafi Lehoczky Péter által 21 ft, 20 kr. — Török-Sz.-Miklósról a kovács-kerékgyártó-asztalos-czéh néhány tagja Jakab Sándor által 19 ft, 50 kr, (ebből a tőkére 9 ft, 50 kr.) — Összesen: 399 ft, 40 kr, 3 tallér és 3 huszas.

As eddigi I—XVII. közlésekkel együtt: 7014 ft, 55 kr, 61 darab császári

arany, 10 tallér, 96 huszas, 2 negyedforintos, 1 tizes, és 7 darab 20 pftos nemzeti államkölcsön-kötelezvény.

— (Részletes kimutatás) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldött fentebbi adakozásokról, melyekhez többen járultak:

Turáról Ruehietl Miklós ur által 26 fót 60 krt és 3 ezüst huszast vetünk a m. Akademia palotájára. Az egyes adakozók nevei:

Maizner Sámuel 5 ft, Lemes János 5 ft, Hesz Ferenc 5 ft, Salamon Arnold 2 ft, Szalay Mihály 2 ft, Freitag Károly 1 ft, Megyery Sándor 1 ft, Szántó Sándor 1 ft, Szkala Mátyás 1 ft, Harmos Sándor 2 ft, Munkay István 1 ft, Ruehietl Miklós 3 db magyar huszas, Ruehietl Jenő 2 db m. hatos, Ruehietl Berta 2 db m. hatos, Ruehietl Gizella 2 db m. hatos.

Csodád faluban (Abauj) szintén örömmel tette le néhány tagja a községnek áldozatfillereit az Akademia palotájára. Az innen küldött 11 ft 40 krhoz járultak:

Holovich Mihály 3 ft, Pataky János 3 ft, Rélay János utbiztos 2 ft, Lenhossék Adolf mérnök 2 ft, Komáromy János lelkész 1 ft, a szegény kis ref. egyház 40 kr.

Zsitva-Gyarmat (Bars) lakosai közül néhányan, a mit napi szükségüktől elvonhatának, szintén siettek a haza oltárára letenni. Így került össze azon 15 ft., melyhez járultak:

Huszár György a tókére 4 ft, Bajchy István 1 ft, Bajchy Anna 1 ft, Fába Rudolf 2 ft, Lázár Sándor 1 ft, Szabó Benedek 2 ft, nt. Znamenák József 4 ft.

Alsó-Telekesen (Vas) 7 ft. gyűlt össze a fentebbi célra a következőktől:

Zalai István börtöni tanító 30 kr, Simon Mihály börtöni bíró 1 ft, Simon Ferenc börtöni lakos 30 kr, Simon Boldisár 10 kr, Simon Zsigmond 30 kr, Simon D. János 10 kr, Simon Imre 20 kr, Mihók József 20 kr, Palkó József 40 kr, Büky János 40 kr, Szöllősy Mihály normalista Kőszegen 40 kr, Guáry Borbála 30 kr, Simon Mihály 2-ik iskolás Szombathelyen 1 ft, Simon Pál mérnök 2 ft.

Hajnáskeren (Vesprém), maj. 13-án Magyar Mihály ur, helybeli birtokos és molnármester indítványára több itteni birtokos és ur a helybeli plebános, ft. Barbarics István urnál aziránt gyülekeztek össze, hogy nemzeti szellemünk halhatlan geniusáért, a nagy Széchenyiért gyász-istenisztelet határozassék. Magyar Mihály ur ezen kis társaságnak szomorát és élvét azáltal nevesítette, hogy nemzeti Akademiánk palotájának kiépítésére 25 ft. a ért. gyűjtött, a mely összeghez kellemdús leánya, Magyar Mária k. a. 3 db. kétftos tallerral járult. — A többi adakozók:

Magyar Mihály 5 ft, Barbarics István 5 ft, Szántó Lajos 4 ft, Brückl József 4 ft, Hollósy István ker. jegyző 4 ft, Gömbös Mária 1 ft, Lázár Gyula 1 ft, Vaczkó Sándor k. bíró 1 ft. Összesen 25 ft és 3 db tallér.

Neyydről (Pozsony) az Akademia palotája és a Kazinczy-emlékszobor közt egyenlőn megosztandó 11 fót vettünk a következőktől:

Főt. Pongrácz Ágoston plebános 1 ft, a r. kath. iskolásgyermekek 1 ft, Kelecsényi Antal 40 kr, Bogár Zsigmond ref. lelkész 1 ft, Bogár Lajos 8 éves fia 40 kr, ref. iskolásgyermekek 1 ft 20 kr, Décsi Pál 2 ft, Cirók János ref. segédlelkész 50 kr, Atkari István 50 kr, Tóth Mihály 50 kr, id. Ujhelyi Gábor 50 kr, ifj. Ujhelyi Gábor 50 kr, Tóth Gergely 50 kr, ifj. Izsák Dávid 20 kr, Pintér András 30 kr, özv. Tóth Gergelyné 20 kr, ifj. Pintér Pál 20 kr.

Csehíben (Komárom) sajtáságos módon gyűlt össze 3 ft. az Akademia számára. Egy fiatal hazafi nevenapján a környék ifjai közül öten összejövén, név szerint Bertalanffy Gábor, Dalmady Győző, Pajor Bertalan, Petrovich Ignác és Ribáry Pál barátságparat ittak, mely alkalommal Akademiánkról is megemlékeztek, határozattá tették, hogy a ki két hó lefolyásáig, míg tudniillik az önéstől egészen elszoknak, a „te“ megszólítás ellen csak egyszer is vét, az Akademia házára mindannyiszor egy hatost fizet. A bizalmas szóváltás sodrába már régen belejöttek, de a két hó letelését az eredeti megállapítás szerint be kelle várniok. Az eredmény 3 ujft. — Nem sok, de ez is szaporit.

Midőn gróf Dessewffy Emil kimondá: „hogy a tudománynak Magyarhonban ninesen háza!“ — ekkor Jánosházán is szívesen ohajtották, hogy: adjon Isten ezt is a magyarnak! Így támadt az a 45 ft, melyet innen vetünk az Akademia számára, s melyhez járultak:

Horváth Titus ur. gazdatiszt 3 ft 10 kr, Horváth Titusné 1 ft, Horváth Eleonora 1 ft, Horváth Juliánna 16 kr, Horváth Málvina 16 kr, Kecskeméthy István Abonyból 5 ft, Polczér Adolf elemi iskolatanító 1 ft, Kuna Sándor gyógyszerész 2 ft, Keczely Istv. 1 ft, Rózsa István 1 ft, Nagy Antal 6 kr, Keschner András 6 kr, Stankovits Márton 6 kr, Gígler István tiszti-irnok 1 ft, Láng János, baromorvos 40 kr, Paulovits Miklós 40 kr, Esső Sándor 3 ft, Esső Ignác 5 ft, Esső Ignácné 2 ft, Figuly György orvos 1 ft, Sovorita Sándor 60 kr, Máthé István 1 ft, Dénes József 40 kr, Lendvai Gábor 40 kr, Vajda Péter 40 kr, Kálmán László 20 kr, Ráuch József 1 ft, Ráuch Józsefné 50 kr, Khon Jakab 1 ft, Jakschitsch György ur. tiszt 1 ft, Tar Ferenc ur. tiszt 5 ft, Fránkl Károly 20 kr, Khon Heinrich 30 kr, Steiner Heinrich 30 kr, Tóth Ferenc kovács 1 ft, Balaton István 30 kr, Szabó Kálmán ur. irnok 1 ft, Császár György városbíró 1 ft. Összesen 45 ft.

A debreczeni ref. főiskola hittanszaki és gymnasiumi tanuló ifjusága bő mértékben adá jelét hazafiúi érzésének, midőn meggazdálkodott filléreiből 203 fót 20 krt adott össze a m. Akademia házára. Az összeget Szeremley József senior küldé be hozzánk az adakozók következő jegyzékével együtt:

Szeremley József 3 ft, Miklovics Bálint 2 ft, Varga József 2 ft, Balogh Ferenc 3 ft, Szeremley Lajos 2 ft, Nagy Sándor 2 ft, Budai Ferenc 1 ft, Vásárhelyi István 1 ft, Bakóczy János 1 ft, Gál Mihály 1 ft, Uzonyi Imre 1 ft, Győrfi Károly 2 ft, Kain Béla 1 ft, Tóth Sámuel 1 ft, Csizsár István 1 ft, Tóth Kálmán 1 ft 10 kr, Kovács Gyula 1 ft, Polgár István 1 ft, Dede Lajos 40 kr, Tóth László 50 kr, Biró Károly 2 ft, Osterlamm Ármán 1 ft, Fodor Benő 1 ft, Szőke Pál 1 ft, Maklári Károly 50 kr, Eszenyi Károly 1 ft, Géresi Kálmán 1 ft, Dávidházi János 1 ft, László János 1 ft, Berégszászi N. Sándor 1 ft, Baróti József 1 ft 10 kr, Meleg Gyula 1 ft, Dávidházi László 1 ft, Szűcs Gábor 1 ft, Csontos László 1 ft, Csepel István 1 ft, Szabó Bálint 1 ft, Veres Sigmund 1 ft 50 kr, Vekerdi Imre 1 ft, Szűcs Imre 1 ft 10 kr, Lévai Márton 50 kr, Nagy Imre 50 kr, Tóth Lajos 50 kr, Rác Lajos 50 kr, Mille József 50 kr, Szentkirályi László 50 kr, Kszonyi Lajos 50 kr, Fésős Endre 50 kr, Székál Antal 50 kr, Illyés Lajos 1 ft, Igaz Pál 50 kr, Zágonyi Károly 50 kr, Vecsei József 50 kr, Árvai Sándor 50 kr, Batizi Endre 50 kr, Hegedűs József 30 kr, Már-

ton Elek 30 kr, Kossa Károly 40 kr, Kiss Lajos 40 kr, Kálmánchelyi Imre 50 kr, Körösi Ferenc 50 kr, Borza Gyula 50 kr, Jenői Gyula 1 ft, Szabó Gábor 50 kr, Biró Pál 50 kr, Rác Mihály 1 ft, Cziki Kálmán 60 kr, Sági Lajos 30 kr, Szatmári Lajos 30 kr, Kállai Imre 50 kr, Kubacska Hugó 1 ft, Török Lajos 50 kr, Bagdi Sándor 60 kr, Béli Albert 1 ft, Kauzai Ödön 1 ft 50 kr, Szalai Pál 30 kr, Tabajdi Lajos 50 kr, Kincses Imre 1 ft, Török Ferenc 50 kr, Kasz Mihály 1 ft, Káposztás István 30 kr, Makai Károly 50 kr, Oláh Antal 60 kr, Bagosi Károly 50 kr, Daróczi Kálmán 1 ft, Takács Ferenc 1 ft, Pogrányi József 1 ft, Engi Károly 30 kr, Szaniszló Albert 1 ft, Sipos Gergely 1 ft, Balogh Lajos 50 kr, Balogh István 50 kr, Szőnyi Kálmán 1 ft, Kovási Ferenc 1 ft, Benedek László 40 kr, Kozma Sándor 40 kr, Kovács Antal 40 kr, Ujvári István 50 kr, Daróczi Mihály 52 kr, Biró Antal 1 ft, Fodor László 1 ft, Győri Imre 50 kr, Hódi Gyula 50 kr, Borosnyai Béla 2 ft, Matolcsi Kálmán 30 kr, Német Lukács 50 kr, Milye Gyula 50 kr, Móri Károly 30 kr, Korbuly Ignác és Imre 2 ft, Szemes László és Imre 1 ft, Szathmári László 40 kr, Fülei Gusztáv 60 kr, Szűcs Imre 50 kr, Papp Péter 50 kr, Elek Károly 50 kr, Pinkóczy Károly 50 kr, Simonfi Antal 50 kr, Laszli Albert 1 ft, Miskóczy Dezső 2 ft, Vári János 50 kr, Deák János 50 kr, Cserna Géza 2 ft, Patkós Dndre 50 kr, Stahl Ede 50 kr, Szűcs Kálmán 50 kr, Kánton Lajos 50 kr, Reményi Károly pesti jogász 2 forint, Nyiri Bálint 50 kr, Somogyi Antal 40 kr, Szikszai József 40 kr, Bakos Ferenc 40 kr, Kiss Albert 1 ft, Szana Tamás 2 ft, Kiss Sándor 50 kr, Barkász Károly 50 kr, Szűcs Albert 1 ft, Kató István 50 kr, Nagy Ignác 50 kr, Nagy Ferenc 50 kr, Fiók Vincze 2 ft, Máró József 50 kr, Varga Antal 50 kr, Méhes József 1 ft 60 kr, Rác Károly 2 ft 50 kr, Matócsi Árpád 50 kr, Cseh Károly 50 kr, Czeglédi Imre 1 ft, Bajusz Mihály 1 ft, Olasz Imre 1 ft, Hollósi Károly 3 ft, Onodi László 2 ft, Tóth Lajos 1 ft, Balog Elek 1 ft, Konrád Sámuel és László 2 ft, Meleg Albert 1 ft, Veszprémi Kálmán 1 ft, Tamási Lajos 1 ft, Berki József 1 ft, Nagy Kálmán 1 ft, Juhász Ignác 60 kr, Molnár András 20 kr, Ducza Lajos 25 kr, Pataki Ferenc 50 kr, Klein Pál 50 kr, Krucsó Lajos 40 kr, Balla Lajos 50 kr, Perlstein József 1 ft, Pongor Gyula 50 kr, Nyeste István 50 kr, Papp Gergely 50 kr, Kutasi Lajos 50 kr, Sós Sándor 20 kr, Péterfi Lajos 40 kr, Kacsó Albert 35 kr, Kegyes Lajos 50 kr, Szijjas Lajos 20 kr, Csapó Dezső 2 ft, Galánfi Sándor 50 kr, Szunyogi Sándor 3 ft, Barta Sándor 1 ft, Pásztor Béla 1 ft 50 kr, Kiss József 1 ft, Toroczka János 1 ft, Kästenbaum Márk 1 ft, Tamási Géza 1 ft, Habókai József 1 ft, Fényes Endre 1 ft, Szilágyi Márton 50 kr, Török Károly 50 kr, Harmati Gusztáv 60 kr, Seer Benő 1 ft, Lukács Gyula 1 ft, Fényes Gyula 2 ft, Szabó István 1 ft 50 kr, Ambrus Jenő 1 ft, Miskóczy Árpád 1 ft, Nagy Elek 2 ft, Papp Károly 1 ft, Gyáni István 50 kr, Kalas István 1 ft, Szilágyi Bálint 50 kr, Juhos Mátyás 1 ft, Roth Lajos 1 ft, Fekete Péter 1 ft, Jakobovics Miklós 2 ft, Hamar László 2 ft, Pál Lajos 60 kr, Kovács Gábor 50 kr, Zágonyi Antal 50 kr, Nagy Gyula 50 kr, Kepler Sándor 1 ft, Békési Gyula 1 ft, Papp István 50 kr, Ludmány Antal 50 kr, Szivos Béla 1 ft, Draveczki Adorján 2 ft, Bige György 1 ft, Derecskei Lajos 1 ft, Szunyogi András 2 ft, Csajkos Géza 50 kr, Plati Adorján 1 ft, Simonfi Emil 1 ft, Farkas Ferenc és Jenő 2 ft, Frater Zoltán 1 ft, Nagy Endre 30 kr, Sonntag Géza 20 kr, Láposi János 40 kr, Simon Elek 40 kr.

Pálfalváról 7 fót vettünk azon ohajtás kifejezése mellett, vajha az illetők, a mostani szűk körülmények megszüntével, a tudomány magyar templomára még többet is adakozhatnának. Az adakozók:

Pap Károly 1 ft, Pap Erzsébet 1 ft, Pap Kati 1 ft, Kun Antonia 1 ft, Bubla József 1 ft, Hankus Lajos 1 ft, Bubla Gábor 1 ft.

Lónya-Bányán, hol a nemzetiség felhívó szózata szintén nyílt keblekre talált, Nógrádmegye felső vidékének néhány fia, az Akademia házára 21 ft 20 krt, adakozott, névszerint:

Daniek Károly F.-Bzováról 10 ft, Wahlner Gusztáv Szihláról 2 ft, Kovács Imre Vilkéről 1 ft, Korsák Mátyás Davin-Orosziból 1 ft, Kozányi József D.-Orosziból 1 ft, Dóbiás József Vámosfalváról 1 ft, Svehla Pál Dobrocseről 1 ft, Szabó Károly Halászból 1 ft, Oppenheimer Jakab Halászból 40 kr, Gröner Ede Dobrocseről 50 kr, Lehoczky Péter Lónya-Bányáról 1 ft 62 kr, Vitális József Lónya-Bányáról 68 kr.

Török-Sz.-Miklósról az egyesült kovács-kerékgyártó-asztaloscseh 10 fót, azonkívül egyesek 9 ft 50 krt, küldtek be az Akademia számára. Az utóbbi összeghez, (mely az alaptökének van szánya) járultak:

Paulik Mátyás 1 ft, Jakab Sándor 1 ft, Lábasi János 1 ft, Platz József 1 ft, Kakuk László 1 ft, Elekes Ferenc 50 kr, Sinkovits Károly 30 kr, Paulik Bálint 20 kr, Tóth Ján. 20 kr, Virág János 20 kr, Szegedi István 20 kr, Horváth András 20 kr, Fehér Istv. 20 kr, Merts Péter 50 kr, a fentegyesült összes ifjuság 2 ft.

+ (A m. Akademia palotájára) Obrenovics Mihály szerb hercegné szül. Hunyady grófnő 500 fót ajándékozott.

+ (A m. Akademia részére) a „P. N.“ szerkesztőségénél majus 19-ig összesen 13,139 ft 26 1/2 kr. gyűlt be.

Hazafi adakozások *)

A Vas. Ujság szerkesztőségéhez beküldetett:

I. A vaczi síkhetéma intézet számára: Gyuláról Nyiri János erdész 2 ft.

II. A szűkalkodó horvátok fölsegelésére: Király-Helmecsről a Széchenyi ünnepély alkalmával többen Bodrogközi által 31 ft. 50 kr; — Gyuláról Nyiri János erdész 2 ft.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

△ (A pécsi községbánya), mely most a dunagőzhajózási társulat sajátja, ugyancsak üregesedik, azaz nagyobbul, mert szorgalmasan ássák. Az itt nyert közsén felette alkalmas a gáz előállítására, azért, mihielyt a közlekedési eszközök javulnak, még Bécsből is kiszorítandja, a most ott gázkészítésre használt sziléziai közsénet.

© (A bécsi löversenyek eljeje) majus 18-án ment végbe nagyszámu közönség előtt. 1) Az egyleti 500 ft. díjt, 8 pályázó közül, hg. Liechtenstein Ferenc „Basedow“ méne; 2) a 200 arany hölgydíjt, 6 ló közül, id. Batthyány István „Peeress“ kanczája; 3) a másodosztályu császári díjt (600 arany) hg. Auersperg „Mis Lipka“ kanczája; 4) a Fürstenberg handicap 1000 ft. díjt, 6 ló közül, gr. Eszterházy M. „Miss Letty“ kanczája; 5) a Hurdle Race 400 ft. díját gr. Henckel L. „Ellinor“ kanczája nyerte el. — Második nap,

*) Ujabb rendelet folytán csupán oly adakozásokat fogadhatunk el s tételünk közzé, melyek hatóságilag engedélyezve vannak. Reméljük, hogy az e rovatban eddig gyakran említett hazai czélok az illető helyen nem sokára szintén megnyerendik az engedélyt s akkor az utóbbi héten beküldött e nemü adakozási összegeket is sietni fogunk tudomásra juttatni. Szerk.

mintegy 20,000 néző tömeg előtt : 1) az 1000 db. arany első császári díjt id. gr. Batthyányi J. „Basi Bozuk“ méne; 2) a második császárdíjt gr. Hunyady József „Csinos“ fakója; 3) a gr. Harrach 600 ft. tiszteletdíját ifj. gr. Batthyányi „Peers“ kanczája; 4) a polgári díjak közül az elsőt gr. Kinsky Octáv „Deutscher Michel“ méne, a harmadikat ugyan az ő „Mary“-ja, a második pedig hg. Liechtenstein 4 éves s. p. kanczája nyerte; 5) az eladási versenyben hg. Liechtenstein „Active“ méne lett győztes.

Mj ujs á g ?

⊙ (Széchenyi-egylet Szegeden.) A Sz. H.-ban Gerley egy Széchenyi-egylet alakítását indítványozza, melynek tagjai havonként 50 krt fizetnének be oly célra, hogy a begyülemző összegből szegény tanulókat küldenének külföldre kiképzés végett.

△ (Berzsenyi síremlékét) Somogyban, Niklán, jövő június 14-én fogják ünnepélyesen leplezni, mely alkalommal az egyházi szertartást Ssekács József fogja végezni.

+ (Reményi Ede Kecskeméten) f. hó 13-án rendezett hangversenyt a kaszinó termében, melyet az egylet művészakadémiának nemcsak minden díj nélkül engedett át, hanem a hangversenyyel járó költségeket is saját pénztárából viselte. Reményi Kecskemétről Csabára ment, onnét pedig visszatért Pestre.

+ (Hollós L.-né és Furedi) ez idei nyári szabadságidejüket arra használnak, hogy Bukarestbe rándulnak, Havi Mihály operatársulatánál vendégszerepelni. Kaiser-Ernstné is velök fog menni. Jókainé pedig közelebb valószínűleg Pozsonyba utazik, szintén vendégszerepelni. Pozsonyban jelenleg Molnár György derék magyar társulata működik, de ugylátszik, nem nagy részvétnek örvend, mint ezt Molnárnak egy fölhívása tanúsítja, mely szerint az utóbbi előadások nagyjábólra üres színházak előtt folyván, a társulat fölsegélésére majus 21., 22. és 23-ra rendkívüli magyar színi előadások voltak előlegesen jelentve, melyekre a közönség részvéte kéretett.

+ (Prielle Kornélia), ki nemzeti színházunk tagjai sorából közelebb kilépett, jelenleg Sopronban Hidasi színigazgató társulatánál vendégszerepel.

+ (Havi Mihály kolozsvári színigazgató), mint a „K. Közönyben“ olvassuk, valahára mégis elment magyar opera- és ballet-társulatával Bukarestbe. Jekelfalussi és Aranyvári Emilia is vele van.

+ (A Museum termei földszítésére) Kálmán-Dacsó Anna Nyéken 2 aranyat, 89 ft 1 krt, Schulpe-Nyári Matild bárónő Török-Kanizsán 67 fto, Tóth-Barcsik Erzsébet Jász-Fényszarun 22 fto, Rosos Izabella a Sári pusztán (Veszprém) 31 fto, Békésy Klára Szeghalmon 50 ft 74 krt, Konkoly-Thege Elekné O-Gyalán (Komárom) egy aranyat és 80 fto, gr. Zichyi Emilia (ezuttal már második iven) Bécsben 150 fto, Hoblik-Simoncsis Mária Pesten 54 fto, Sötér Kornélia M.-Óváron egy aranyat s 120 ft 40 krt, Gaál-Igmándy Janka Kapos-Mezőn (Somogy) 48 fto, Vásárhelyi Vilma Csermón (Árad) 44 fto, Justh-Beniczy Sarolta 20 fto, Whittall Harriet Pécsen 21 fto, herczeg Odessalchi Gyuláné Pesten 130 fto, Hendrey-Biró Éva Aradon 13 fto, Gaál Ilona Galsán (Zala) 1 aranyat s 2 fto, Buday Ignácné Udvariban (Szatmár) 28 fto; továbbá gr. Bethlen Józsefné Aszód-ról 25 fto, Végh Jánosné szül. Tomsich Zsófia Verebről (Fehér) 20 fto, Sényi-Inkey Amália Bécsből 10 fto, s Jankovics-Tallán Róza Szőlő-Gyórokról 20 fto küldtek. — Az eddig begyült összeg : 41 arany s 13518 ft 88 krajczár.

— (Felhívás orvosok árváihoz.) A budapesti orvosegylet, mint a Schuster és Bugát árva-segédalapítványok kezelője f. hó 5-én tartott gyűlésében elhatározta, miszerint a két alapítvány egyesíttessék, és annak 100 a. é. fra menő kamatja, az alapítvány szabályai szigorú fentartása mellett 6 egymástán következő évre egy árvának adassék ki. — A kívánt feltételek a következők : 1) Az árva magyarországi születésű legyen. 2) Magyarországon szolgált, orvos, seborvos vagy gyógyszerész apától származzék. 3) Magyarul tökéletesen tudjon. 4) Erkölcsi és tanulási tekintetben egyiránt kitűnjék. 5) Tudományos pályán neveltessék. 6) Életkora 8—12 év közt legyen. 7) Vagyontalanságát oklevelekkel bizonyítsa be. 8) A tökéletes árva az apúl árvának élébe tétetik. 9) A valláskülönbség tekintetbe nem vétetik. 10) A gyámoltatás 6 egymástán következő évig tart. Mindazon árvák tehát, kik ezen segélyt elnyerni ohajtják, ezennel felszólítatnak : hogy a fentebbi pontoknak megfelelő és oklevelekkel ellátott folyamodványaikat a f. év november havának utolsó napjáig az egyesület titkárához címzett levélben, bérmentesen küldjék be. A megválasztott árva neve a hírlapok útján közzé fog tétetni és segélypénzét megválasztása napjától kezdve élvezendi. Az orvosegylet megbizásából dr. Kovács Sebestyén Endre, egyleti titoknok.

△ (Hegyaljáról írják), hogy ott majus 7- és 8-án oly zordon szél fújt s az idő oly hideg volt, hogy a gyümölcsfák virágai, valamint a tarczali határban a tókék a fagy miatt oda lettek. Tehát gyümölcs épen nem lesz, a szüret is igen keveset ígér, mivel a fagyon kívül maj. 15-én e szőlőket erős jégverés is érte. E jégverés a szerencsi, mádi, tállyai és szántói határokat érinté. A jég oly sűrűen hullott, hogy nemcsak a szőlőt, fát verte el, hanem a szabadban levő 14 tállyai ember, és több szarvasmarha áldozatul esett.

△ (Sorsjáték a horvát szükkölködők javára.) Gr. Festetics Béla mint rendező felhívást bocsátott ki a horvátországi, slavonai és határörvidéki szükkölködők javára rendezett sorsjáték pártolására. E sorsjáték tervezete következő. Egy sorsjegy ára 50 kr. — Összesen 120,000 sorsjegy lesz kibocsátva, melyek 120 sorozatba (series) lesznek fölosztva s mindegyik sorozat 1000 számot foglal magában. — A nyeremények értékes ezüst; porcellán-

nemükből, s művészeti tárgyakból fognak állni. Lesz 334 nyerő szám, melyekből :

1 nyerend	12,000	ftnyi	értékes	tárgyakat
1 „	1000	„	„	„
2 „	1000	„	„	„
10 „	1000	„	„	„
20 „	1000	„	„	„
100 „	2000	„	„	„
200 „	2000	„	„	„

334 nyerend 20,000 ftnyi értékes tárgyakat

Ebből látható, hogy az összes nyeremények összege 20,000 fra menend. — A bejövendő pénzből, a nyereményeken kívül, egyedül a kezelési költségek és eladási díjak jönnek levonás alá, a felesleg azonnal időközben is a nevezett szükkölködőknek lesz elküldendő. Az egész kezelés eredményét lapokban fogják közzétenni. A húzás még ez évben megy végbe, határidejét azonnal közzéteszik, mihelyt a sorsjegyek eladása biztosítva lesz. A húzás a tervezők bizottsága és egy hatósági kiküldött jelenlétében menend végbe, melynek eredményét azonnal kihirdetik. — A közönség eddig is nagy pártolással karolta fel a nevezett szükkölködők ügyét, azért remélni lehet, hogy ez új alkalmat, mely a sorsjátékban kínálkozik, a legnagyobb mértékben fogja részvéte kifejezésére fölhasználni.

+ (Az örökös fogságra elítelt Rózsa Sándor) a Kuffsteini várban a „császártorony“ azon 13 szobácaikának egyikében él, melyek a nagy órazobát mint kalitkát veszik körül. A 13 börtön mindegyikében jól el vasrácszott ablaka van, melyekből a szédítő magasból igen gyönyörű a kilátás — a kinek tetszik — az Inn-völgyre, melyen vasut szalad végig. Egy látogató szerint, midőn előtte Rózsa S. börtöne megnyitott, az ágyáról fekvő helyzetéből kissé fölemelkedett, meztelen lábait a békóyással bundája alá huzta; a neki nyújtott szivart bundája alá tette s egy fejbőlintással köszönte meg. Senkisémet tehet jobban kedvére, mint ha dohányt vagy szivart ad neki, mert a dohányzás az egyetlen, mely neki e világon még élvezetet nyújt. Arcza szenvedő halavány. Németül tett kérdésre nem felel soha, állítván, hogy e nyelvet nem érti. Hangulata levert, sokszor hallják mélyen sóhajtani. Minden nap sétálhatna egy órát a szabadon, de ő börtönét, mióta ott van, soha el nem hagyta, gondolván magában : vagy egészen vagy semmit; aut-aut, s közönségesen ül vagy fekszik ágyán bundájába burkolózva, s ha van neki dohányja vagy szivara, folytonosan füstöl. Ablakát még a télen át is majdnem folytonosan nyitva tartá, mi edzett természetére mutat.

— (Egy röpirat története.) Szegedről, majus 12 ről írják : A közel mult napok nevezetességei közé tartozik egy kis röpirat is, melynek czime : „A központosítás, ellentétben a kor igényeivel,“ eléggé magyarázza, mily téren forog e munkának tehetőséggel és jó akarattal megáldott ifju szerzője nem új, de nem is fontosság nélküli nézetével. Azonban a röpiratnak még érdekesebb színt kölcsönzött azon körülmény, melyben a mű megjelent. Saját történetekéje van e röpiratnak : Először Szegeden került sajtó alá, de itt a szerző sajtópörbe fogatott miatta. Mig azonban pöré folyt, a mű megjelent Bécsben Jakob és Holzhausen-nél, szerencsésen átesvén a cenzurán. Igen természetes, hogy a sajtópör ezáltal félbeszakadott. Egy borongós délutánon Burger Zsigmond bizományos könyvkereskedésébe a kérdéses mű sértetlenül szépen megérkezett. Csupa kíváncsiságból egymás kezéből kapkodták a példányokat. A mi a mű belbecsét illeti, e fölött ítéljenek mások.

△ (Borászati gyakornokság.) Parragh Gábor borcsarnokát Pesten a Sebestyén-terre a régi Csiga helyiségeibe tette át s körülményei most már lehetővé tevéen egy régi szándéka kivételét, a „Borászati Lapokban“ értesítést közzé, mely szerint borcsarnokába kész fölvenni gyakornokul fiatal embereket. A fölveendő legalább 16 éves legyen, ki ez ideig iskolába járt. A gyakornok a borkezelésben és minden tüzleti munkában lesz foglalatos s e mellett a kereskedelmi iskolába is járhat s nyelveket tanulhat, hanem a maga költségén. E gyakorlati pálya három évig tart. Egyelőre azonban Parragh ur csak egy gyakornokot szándékozik befogadni. A további föltételekről Parragh ural levélben értekezhetni.

+ (Magyar nemzeti viseletünkre nézve) hízelgő az, hogy a bécsi svéd követ, közelebb fővárosunkban időzvéen, neje és leánya számára mentéket rendelt meg.

△ (A lóhusevés terjed.) A bécsi állatkinzás elleni társulat legközelebbi közgyűlésén a többek közt előadatott, miszerint Bécsben a mult évben 889 ló husát mérték ki, fontját 8—10 krjával. Prágában hasonló lóhusevést akarnak állítani. Jó étvágyat!

△ (A pesti madár-vásáron) a napokban egy ócsai pórfu öt farkaskölyket árult. Állításakint a nádasban bukkant rájuk s oda siető anyjukat agyonverte. A pesti piacon ez oly ritka állatok azonban nem keltek el s a fiu a megyeházához vitte azokat, hogy az ily ragadozó állatok irtására a hatóság által kifizetett díját kikérje.

+ (Egy bécsi lap írja), hogy a két önkéntes huszárezredből testőrcsapatot szándékoznak alakítani Bécsben. Egyenruhájuk kék vagy zöld attila s mente, bő veres nadrág, kalpag s görbe kardból fogna állni. Mindkét ezred létszáma 1500 ember s 1400 lóból áll, mely szám valószínűleg le fog szállítatni.

+ (Gyémántpótlék.) Egy amerikai mérnök kísérletet tett az aluminium s bór jegezesítésével, s e kísérletnek oly jegecz lón eredménye, mely a gyémánthoz keménységre, s színre nézve a csalódásig hasonlít. — Többször próbáltak már gyémántot előállítani vegytani uton, de a kísérlet mindig csütörtököt mondott; azért kötve hiszszük, hogy a mérnök urnak sikerült volna jól kiczirkalmazni.

Széchenyi-gyászünnepélyek.

— *Duna-Pataj*, majus 7. (*A nép vallásos és hazafias érzelme.*) A gyászünnepély mezővárosunkban a kétvallásfelekezeti polgárok s közeli vidékiek egybeolvadása mellett, majus 7-én tartatott meg. A megelőző napon a toronyok harangjai bús hangokkal készítették elő ez ünnepélyt már nyugtalanul váró őseredetű magyar földműves-közönséget. Reggeli 8 órakor a r. kath. és hely. vallástételt tartók sz. egyházi kitarattak, s elébb az üdvözült nagy férfi vallásfelekezete templomában végeztetett az engesztelő sz. mise a szüntelen hullámzó néptömeg csendes, buzgó imái közt, s szenteltetett be a gyászravatal, melyen a boldogultunk arcképei jelvényezték vesztésünket. — Innen a már akkor csaknem egészen megtölt ref. szentegyház falai közé vonult a nép, az egyház kicsiny volt annak befogadására; ugyanarra: hogy lelkipásztorunk alig hatolhatott papi székéhez. Azon megható hasonlattal, „hogy a magyar nép Mózesét veszté gróf Széchenyiben, ki e nemzetet már az ígéret földére nem vezetheti el,“ nyitá meg szónokunk beszédét, s a nagy férfi életrajza után az ájtatos gyülekezetet a boldogult szelleméért a mindenség Urához fölszárnyaló buzgó imára szólítá. — Bevégezve a vallásos érzelmű közönség e templomias tisztét, itt nem állapodott meg, hanem három utca hosszán gyászlobogók alatt, örege, apraja, vonult a reformátusok temetőjébe. — Alig érte el a gyászmenet a sirkertet, azonnal a legalább 4000-re tehető lélekszám el kezdé a legnagyobb renddel és őszhangzással énekelni Vörösmarty „Szózatát“; meghihletett kebellet s könyös arcczal tünteté ki szívének érzetét. Ezután iskola-tanítónk alkalmi rövid beszédet mondott egy airdombról, melylyel felderíté a néma csendű közönség előtt ujjolag, hogy kit hozott jelenleg emlékezetével saját temető-kertjébe; oda, hol sok kedves övéi pihennek. — Ily hazafias, egyértelmű népsereg földművelő városunkban emlékezetünkre a hét köznapiján, sőt ünnepen is, soha együtt nem vala szemléltethető. Kitészik ebből, hogy a magyar egyértelműleg szereti s tiszteli nagy embereit, s hálás kebellet képes áldozni jötevőinek. Adja az ég, hogy Széchenyi emléke a magyar földön örökre éljen! — *D. L.*

— *Nagy-Szeben* (Erdély), majus 12. (*Gróf Széchenyi s báró Jósikáért közös gyászünnepély.*) Megkondukt a gyászharang, a vészhangok visszaverődve a Kárpátok ormairól, bérczes kis hazánkat is eltölték panaszos nyögésükkel. „Széchenyi nincs többé“ hangzott minden ajakról a benső megilletődés ünnepélyes hangján; Széchenyi a honnak leglelkesebb fia, megszűnt élni. A közös vesztés egész bánatózóna nehezült kebleinkre, s mint a gyermek, kit ha fájdalom ért, csak azután panaszolhatja el baját, ha zokogása megszűnt; mi is csak most, miután a vesztés okozta fájdalom és levertség vigasztalatlanságából kissé felocsudhatánk, jöhetünk szóhoz, hogy elpanaszoljuk mély bánatunkat, s gyűljünk össze a dicsőültnek emlékére emelt gyászravatal körül, hadd gazdagítsuk mi is egy levélkével a koszorút, mit egy nemzet tűz halántékira. — Jog-akademiánk ifjúsága is, legy pár lelkes honfi közreműködése mellett, gyászünnepélyt rendezett, melyhez Erdély volt kanczellárja, branyicskai Jósika Sámuel báró elhunytának emlékét is csatolák. Testületben, komoly léptekkel, mint e percek igényelék, vonulának be a kath. plébániái templomba, hol a fekete és gyászba vont nemzeti lobogókkal ékített, a gyertyák sűrű soraitól világított ravatal körül viaszfáklyát tartva kezükben, állapodának meg. Ott függtek a ravatalon az elhunytak sokat jelentő családi cimerei, melyek előtt két hamvvederben örök tűz lobogott, mint egy engesztelőáldozat az elhunytak lelkeiért.

Herczeg kormányzó ő magassága jelenlétével, diszmagyarba öltözött főurak, komoly meghatott tekintetükkel emelék az ünnepély nagyszerűségét, melyre számosan jelentek meg más nemzeteink közül is, mintegy bizonyosságnak annak, hogy a haza közös érdekeit említve, közönyben nem vesztelhetnek, s a tiszteletben, melylyel ama férfi érdemeinek, ki a hazáért legtöbbet tett, áldozunk, részt kell venniök. Meghatóan tolmácsolá e szellemi rokonságot a hely. hitv. harangjainak ünnepélyes megkondukt.

Innen a jogászok, kísérve a városi és vidéki magyarság egész özönétől, a ref. templomba vonultak; ott, miután egy pályatársuk K. S. által ez alkalomra szerzett gyászének a jelenlévőket, a tulvilágok képzetére vezeté, hol élénken hullják az elhunytak kísérteties panaszait, vagy az elmaradtak kétségbeejtő zokogásait, helybeli lelkész t. B. ur igen szép szavakban fejezé ki az elhunytak érdemeit. Ezután megzendült a „Szózat“, a nemzet közimája, az elfogódott keblekben oly érzelmeket gerjesztve, melyek biztosítanak, hogy e gyásznapot, s a dicsőültnek emlékét szívének drága ereklyéjeként őrzendjük meg. — *Kásoni Béla.*

— *Köszegről*, hol eleinte a gyászünnepély meg lön tiltva, utólagosan azon tudósítást vettük, hogy a járásbeli cs. kir. szolgabíró és városi polgármester, Schlamatinger András ur, ki az első tiltó rendeletet tévedésből adta ki, később 200 ftot küldött a városi plébános urnak, oly kérésrel, hogy annak kamatjaiból az elhunyt nagy magyarért, halála napján évenként mise szolgáltassék, most pedig a gyász-istenisztelet akadály nélkül, kellő diszszel megtartassék. Mi történt később, arról nincs tudomásunk.

+ (*A bukaresti „Hunnia“ nevű magyar olvasó-egylet*) gr. Széchenyi István emlékére majus 21-én gyászünnepélyt tartott a rom. kath. és ev. ref. egyházakban.

— *Soroksáron*, majus 10-kén halhatatlan Széchenyi Istvánunkért, a soroksári község is megtartotta a gyász-isteniszteletet. Reggeli 9¹/₂-re harang zugása mellett a faluházától megindult a menet a templomhoz, elővitetvén egy fekete s egy fátvölözött nemzeti lobogó kardos magyar ruhába öltözött ifjaktól kísérve, utánok a feketébe öltözött nők, kik többnyire Pestről rándultak oda, ez ünnepélyt emelendők, követve 12 pesti tanuló ifjútól, kik a fáklyákat vitték, azután a községi tiszték s hivatalnokok, s a nagy tömegű

nép. A templomba érkezve — miután a lobogók kitűzettek a toronyba (egy hóig ott fognak lenni); felállott a 12 fáklyás és a czéhekből szintén 12, így összesen 24, az állvány körül, melynek minden oldalán a dicsőült fátvölözött arcképe függött, — 10 órakor elkezdődött az istenisztelet ünnepélyesen, melynek végeztével az állvány előtt a 12 ifju négyesben elkezdé a magyar Hymnust. Templomból kijöven, a „Szózat“ első 3 versszaka folyt imaként többek ajkán, minek végeztével a nép hazaszéledt. Ebéd rendeztetvén az ottani táncsteremben, melyet egyedül Széchenyi fekete keretbe helyezett arcképe díszített, édes megemlékezések a dicsőültre, s jó kívánatok magyar hazánk s nemzetünkre, nem hiányoztak. Még emliten nem hagyhatom az ottani lelkes plébános, valamint M. ügyvéd urakat, a községi hivatalnokok s tisztékkel együtt, kik ez Istentisztelet létrehozásában s az ünnepély emelésében annyit fáradoztak. — *Cs. K.*

— *Rosnyó* (Gömör), maj. 9. Nagy érdekléssel és fontossággal bir azon nemzetiségi közérület nyilvánulása, mely gróf Széchenyi István „az ország nagy halottja“ gyászünnepélye megtartásában országszerte jelentkezik. Mi is közöltetni kérjük az egyszerű, de szívélyes gyászünnepély leírását, melyet Rosnyóbánya városa f. é. ápril 27-én „a legnagyobb magyar“ emlékére rendezett. Az ünnepély eszméje ugyan eredetileg csupán a helybeli „társalgási egyesület“ által karoltatott fel s jött életre, de a viszhang, melyre életbelépésének első percében talált, oly nagy vala a város egész közönségénél, miszerint a kaszinó gyászünnepélye „a város és környéke“ gyászünnepélyévé vált. — Reggeli 7 órakor magyar gyászruhába öltözött nagyszámú mindkét nembeli közönség gyűlt össze a társalgási egyet szintén gyászba vont olvasóteremében, hol társulati alelnök Sziklay Ede ur — mint az első elnök gróf Andrássy György helyettese — szívreható beszédben terjeszté emlékezetünk elé a gyászolt nagy ember életét és érdemeit. — Innen a vegyes vallásfelekezeti közönség elébb az evang. egyházba tartá díszmenetét, hol a helybeli lelkész ur kitűnő egyházi szónoklatban s utóbb könyörgésben emelt emlékoszlopot „Széchenyi és a hazaszeretetnek“, minek végeztével a „Szózat“ magasztos hangjai zendültek meg, — ennekutána pedig a jelenlévők száza a sz. ferencziak r. kath. templomába vonultak, hol hasonló megható alakban ismétlődött a gyászünnepély s a „Szózat.“ — A kereskedők boltjai minden felszólítás nélkül zárva maradtak, — az egész napon át csak ünnepi öltönyöket s gyászünnephez illő magatartást lehetett szemlélni utcáink házain kívül és belől, jelül annak, hogy „a legnagyobb magyar“ gyászünnepélye nálunk is — mint mindenütt — nem pusztá külső szertartást, hanem a szív mélyéből jövő fájdalom nyilatkozványát fejezi ki. — Ohajtottuk volna, ha színművésztünk „babérosa“ Egressy Gábor, ki ápril 28-án érkezett ide Kocsisovszky Jusztin itt időzött szintársulatához vendégszerepekre, valamivel korábban jött volna meg, hogy társalgási egyesületünk gyászünnepélyét szavalati előadás által fényesebbé tegye, — így azonban csak 5 rendbeli színi előadásának jelességében gyönyörködhetünk.

— *H. Vámospercs*, maj. 10. A hazai lapokban egymásra halmozva látom az emlékéldozatot, mit e hon egyes községei, a tettekben nagy, emlékből dicső, haza iránti hő szerelmében felejtethetlen Széchenyink hült poraihoz hordának össze. — Ez áldozattételtől, mi is, mint a hős hajduk ivadéka, nem maradhatánk el, és megtettük azt, mit polgári szent kötelességünk parancsol, leróvtuk a népek Istene sz. hajlékában f. é. majus 6-án reggeli 9 órakor, forró könyök omlása közben, a legszentebb honfui kötelességet, a midőn erős fogadást is tevénk, hogy nemcsak magunk igyekeznünk nagy Széchenyink példáját követni, hanem még az édes anyai előlktől elvált, s Isten nevéért már kirebogni próbáló gyermekeinknek is, a halhatatlan emlékü magyar nevé mindenekelőtt betanítani szent kötelességünkre ismerendjük. — *S. N. Zs.*

— *S.-A.-Ujhely*, majus 10. Valamint a hazának minden nagyobb községében, úgy városunkban is, és pedig mai napon tartatott meg nagy közös halottunkért az engesztelő szent mise-áldozat a rom. kath. szentegyházban főt. Vitéz Vincze apát, főesperes s helybeli lelkész ur által nagyszámú papi segédlet mellett, melyre a helybeliek és távoli vidékiek is oly nagy számmal sereglenek össze, a férfiak úgy mint a hölgyek, kevés kivétellel nemzeti gyászöltönyben, hogy az egyház csakugyan igen szűk volt, hogy mindnyájunkat befogadhatott volna; melynek belsejében a számos gyertyavilággal, s fényben uszó két piramissal körülvevett, nemzeti szalagos koszorúval s a Széchenyi családi cimzerrel ellátott gyászravatal körül a városi és vidéki férfi értelmiség, valamint végig a templom egész középső részén is, a jobb s baloldali padokban a gyászos hölgyek foglaltak helyet. A mise végeztével a menet a reformátusok templomába indult, hol elvégeztetvén a gyászszertatás, mely egy a helybeli ref. lelkész t. Vályi Pál ur által tartott beszédből s imából állott, mi közben a sáros-pataki ifjúsági jeles chorus által a „Szózat“ és „Hymnus“ énekeltetett, a menet tovább a görög katolikus templomba tartott, melynek kisszerű helyisége ugyancsak körülbelül hatodrészt fogadhatá be a hozzá seregletteknek, de az ájtatosság nem kisebb áhitattal, mint az előbbiekben végbement. Az ünnepezt azáltal rekeszték be, hogy a városunk egyetlen nyilvános emlékéhez, t. i. az 1809-iki évben a csatában elesett zempléniek emlékezetére emelt, ezuttal gyász- és nemzeti zászlókkal felékesítve volt emlékszoborhoz térve, ott a chorussal egyetemben a „Nyugosznak ök“ ismeretes gyászdalt, valamint a „Hymnust“ énekeltek, melynek megtörtéttével délutáni két órakor az egész gyülekezet szétszórt.

A nap valódi nemzeti ünnep volt; a boltok még délután is zárva; a tér s az utca, melyen keresztül a menet vezetett, telve ünnepi gyászruhába öltözött néppel; s ugyanott és a mellékutczákon majdnem minden házból kitűzött gyászlobogó. Megható volt különösen, midőn a derék bodrogköziek, néhány magyar diszöltönyben lovon ülő ur vezetése mellett, együtt egy-

szere megérkezvén, a templom előtti téren állapodának meg. A kath. templomban tartott gyász-mise alatt a mellékoltároknál csendes gyászmisék tartottak, s a szolgálatot magyar ruhába öltözött meglett férfiak tették. Látni lehetett mindenféle vallású, rendű, rangú tisztelethozókat, kik között vidéki főnemeseink szép száma tűnt ki.

A helybeli *israelita* nagy község már féltizkor tartott gyász-istenítiszteletet; s hogy valamint imaházuk, úgy a többi valamennyi templom belseje is gyászos jelvényekkel ellátott, említenem sem kell.

Széchenyink özvegyéhez s fiaihoz „Zempléni kaszinó-társulat“-unk is részvétirátot intézni bátor volt.

— *Duna-Földvár*, majus 7. F. hó 3-án, mintha az ég is gyászolt, sirt volna, egyre sötét felhőjü, s folytonos esős idővel, tartatott meg gróf Széchenyi Istvánért, a Ferenczi-szerzetbeliek közreműködésével Egyed Antal apát s akadémiai tag, s két segédlelkész buzgóságával, az engesztelő sz. mise-áldozat. A kiváló csinnal emelt, az idvezült, s a haza czimerei, úgy aranyzott zöld koszorúkkal, s vallási jelvényekkel ékített ravatalt, melyen két fekete lobogó között, a nemzeti is fátyollal bevonva szomorkodott, — temérdek égő viaszgyertyafény árja vette körül. — A távrolól nagy számmal összesereglett, s helybeli 24 magyar öltözékű többnyire birtokos urak, idősebbek s fiatalabbak, vastag fekete viaszgyertyákkal kezükben, helybeli gyászöltözött közpolgár-leányok a gyászravatalt megható szomorúsággal álltak körül, míg a két oldalon meglepő diszesen, fekete s fehéren, az üdvözült halott, s a nemzet czimereivel, aranyzott zöld tekerescsel körülkigyózáva, mint gyászoló két óriás, fejükön három-három égő gyertyával, a templom boltzatába nyult fel két pyramis; két sorban a templom hosszát a czéhek 96 ékes lámpájának árja fényesíté; — a nagy oltárt félkörben számos vidéki s helybeli, gyászruhába öltözött női gyászkoszoru ülte körül, a részvét-s bánatkönyeinek gyöngyeivel szemökben. — Jelen voltak minden rendű hivatalnokok, a minden vallásbeliek temérdek sokasága; mise alatt a 81 évet haladott aggastyán apát által szerkesztett versezet, úgy a „Szózat“-ból 24 sor, énekeltek el. Az ájtatosság végeztével, daczára a zuhogó esőnek, az összes diszmenetel, a szintén csinosan rendezett gyászos kinézésű *ágostai evang.* egyházba sietett, hol a t. Bors János ur által teljesített szertartás, mindenkit meghatótt. — A „Szózat“ s „Isten áldd meg a magyart“ el-éneklése után, innen a helv. reform. egyházban végeztetett be az Isten-engesztelési tisztelet, hol szintén a „Szózat“ énekeltetett. A szertartások alatt a legpéldásabb rend, és meg nem zavart ünnepélyesség uralkodott. — T. P.

— *Király-Helmec* (Zemplén) majus 13. Majus 6-kán a Bodrogköznek néhány lelkesebb fia s leánya, egy ifju áldozárnak zsenge miséje alkalmával, az ősi nevezetességű *lelessi* prépostságban együtt időzött. A napnak sokoldalú örömei sem némithatták el a hazának nagy vesztesége fölötti fájdalom-érzetet kebleinkben. Ugyanattól zaklatva sajtó szívvel emlékezünk meg a magyar nemzetnek ünnepelel férfia, a halhatlan gróf Széchenyi Istvánnak országos gyászt okozó kimultáról. S hogy keresztényi úgy, mint hazafiai kötelemeinket teljesítve, a hála, tisztelet s közölszeretés adóját, a nemzetnek nagy halottja iránt legalább némi részben leróvhasasuk, egyszerűen felmerülő indítványok folytán elhatároztuk: 1-ször, hogy a boldogult nagy hazafinak lelki üdvéért, ugyanazon prépostsági templomban bemutatandó engesztelő miseáldozatra minél számosabban meg fogunk jelenni, s a méltán legnagyobb magyarnak kikiáltott gróf lelkét buzgó imákban a világbiro irgalmába fogjuk ajánlani, és 2-szor, hogy a hazafias lelkesedéssel ez alkalmilag nyújtott adakozásokból összegyűlt 63 oszt. ért. forintnak egyik felét a gróf Széchenyi Istvánnak emlékére *érzékileg* is megörökítő szoborra szánt gyűjtélék összegnek nevelésére, másik felét pedig az éhnyomortól sanyargatott horvát testvéreink némi fölsegelésére fordítandjuk. (Lásd a „Hazafiai adakozások“ rovatát. Szerk.)

A gyászmise f. hó 12-kén teljes diszszel megtartatott, a begyűlt összeget pedig rendelkezése helyére juttatása iránti kérelme kíséretében a tisztelt szerkesztőséghez ez uttal beküldeni kedves kötelességemnek ismerem. *) — *Egy Bodrogközi.*

— *Török-Bálint*, maj. 10. A nemzet nagy halottja emlékének hódolva, községünk is megtartá a gyászmisét gróf Széchenyi Istvánért, s jól esett a nagyszámban jelen volt lakosságnak főlebbvalóit is tiszteletparancsoló ünnepies komolysággal látni a templomban. Ugyanis a tagosítási munkálatban köztünk volt urbéri bizottmány, és a járási szolgabirósági főnök urak is megjelentek, kiknek az ünnepély megtartását nagy részben köszönhetjük, lelkészünk és segédlete tette a szent szertartást ünnepélyesebbé, mintha csak édes atyánkért imádkoztunk volna. — Sz. J.

— *Szatmár*, majus 10. Tegnap ül meg városunk kicsinye nagyja, szegénye boldoga, és a környék daliás és gyönyörű népe teljes magyar gyászdiszbe öltözködve a kegyelet gyászünnepét, Magyarország legnagyobb halottja, Széchenyi István utolsó tisztességére. Reggeli nyolcz órakor a *helv. hitv.* reformatusok egyszerűsége mellett is fönséges templomában megzendült az összhangzatos ének, melylyel néhány lelkes egyén készíté elő a sokaság szívét és lelkét azokra, mik következének. Az ének elhangoztával Berki István szatmári lelkész ajkairól, szív és lélekből ömlött, sziveket és lelkeket egyszerre meghatótt imát és gyászbeszédet halla a — több mint 3000 számra szaporodott — gyülekezet (melynek koszorujában föbb rendű honfiaink és

*) A pénzt vettük s átszolgáltattuk. Együttal azonban kénytelenek vagyunk t. olvasóink tudomására juttatni, hogy egy fennálló régebbi rendeletnél fogva csak oly czélekre történt adakozásokat tehetünk közzé, melyekre az adakozási, gyűjtési engedély *hatóságilag* ki van adva. Ilyenek eddigelé az *Akademia* s a *szükölködi horvátok*. A többi hazafiai czélok még nem tartoznak ide s ezek iránt a lapok szerkesztőségei legújában ismét a fennálló rendeletre lőnek figyelmeztetve. Szerk.

honleányaink tiszteletgerjesztő csoportja is diszelgett). — Kilencz órakor, a *róm. katolikusok* pompás imaházába, 4—5000-nyi néptenger omlott be; s a gyászszertartást végig várta; — midőn az befejeztetett: álló- és ülőhelyből — szinte félóránegyedig — senki ki nem mozdult; várakozott; . . . az egybegyűlt nép, benn az Ur diszes és pompás hajlékában egy szívvel és szájjal megkezdé énekelni a „Szózat“-ot, könytengerben uszó szemek ragyogása között.

— *Aba* (Fehér), majus 14. Községünk is a legmélyebb hála jeléül a nemzet gyászünnepélyét mai nap megtartotta. A helybeli r. kath. egyház pástora t. Havelka Antal ur a megelőző napon egy rövid emlékbeszédet tartott a nagy Széchenyi érdemei fölött, melyben a néppel hazánk e művelődési megváltóját megismertette. A mise másodnap volt, s a kis egyház minden vallású egyénnel megtelt, azon fölül néhány lelkes honleány, s az itteni közbirtokos urak is jelen voltak. A gyászravatalon Széchenyi arczképe friss virágkoszorúval diszitve, körülötte gyászos szüzek és földmivesek égő gyertyával állottak, a templom udvarán pedig több fákllya lobogott. Az őszinte részvétet a nagy halott iránt sok könyes szem tolmácsolta, s a nép buzgón imádkozott a dicsőült nagy hazafiért. A gyásztisztelet után a jelen volt urak a „Szózat“ néhány szakaszát a tanítói lakban elénekeltek. Az itteni ref. egyház szintén meg akarta tartani jun. 3-án a gyász-istenítiszteletet, úgy a csekély számú *israelita* község is. — *Lovász Sándor.*

— *Szolyva* (Bereg), majus 12. (*Gyásztiszteletek görög egyházakban. A haza véghatárán vas emlékszóbor.*) Közfájdalmunk érzete között, jól esik tapasztalunk, hogy édes hazánk határain, tisztán *ruthén* ajku nép közepett is, találkozunk egyének, kik a közös haza gyászában résztvenni kötelességüknek tartják. — Helybeli lelkészünk tiszt. Rakovszky S., a görög egyesült egyház falai közé ma összegyűjté kised városunk, s a közel levő helységek értelmesebb honpolgárait, s miután a szokott szertartásokkal bevégzé nagy halottunk, gr. Széchenyi István lelkeért a gyászmisét, derék *magyar* szónoklatban kiemelté azt, hogy a vallásosság alapja minden erkölcsnek, s így a polgári érénynek is. — Nyugodjék teste békével, de szelleme lelkesítse az élőket, minden szentre, jóra és dicsőre! — Ugy értesültem, hogy jövő hét folytán *Alsó-Vereckén*, tehát a haza határán is, a porba hullott dicsőért a görög egyesült egyházban fog requiem tartatni, s a *pudpolócsi szoros* kiálló szikláján, mely alatt kigyózik az őseinket hajdan e hazába vezető ut, Széchenyi névvel egy vas-emlék emeltetni. — Ha ezen eszme foganatosításba menend, még ezer év múlva is hirdetendi a dicső nevet; mert oly alapra lesz téve, mely sok század óta daczol az idők viharai, s aligha akad utas, kinek szeme elkerülhesse e látványt. — K. L.

— *Rábaköz*, maj. 15-én. (*Gyászünnepélyek több helyen.*) Nincs helység vidékünkön, hol meg ne tartanak az elhunyt nagy hazafiért a gyászünnepet. *Szárkönyvön* és *Farádon* is a legények letették kalapjaikról a bokrétát, helyébe fekete fátyolt kötötték, a lányok hajaikon a tarka pántlika helyett fekete fátyolt hordanak. — *Farádon* majus 11-én a kath. templomban gyászmise volt; a gyászravatalon egyszerű zöld koszorúk voltak; valláskülönbség nélkül hallgattuk a misét; — szemünkben szívünkben felszálló őszinte bánatkönyek égtek. Midőn M. T. plébános ur a gyászmisét elvégzé, elénekelte a Szózatot. — 12-kén a protestánsok templomában az oltár feketére be volt huzva, az oltár előtt gyertyák égtek, három helyen Széchenyi István arczképe fekete rációkban, megkoszoruzva, lengő fátyollal bevonva állott a karzaton, a templom közepén a keresztelkedési edényzetet rejtő oszlop, ravatal helyett meg volt koszoruzva, és fekete fátyollal bevonva, a nép fekete öltönyben hallgatta H. D. lelkész ur szónoklatát, ki beszédét így kezdé: „Nem halt az meg, ki nemzetének emlékezetében él!“ Elmondá, hogy „Széchenyi István rendületlenül szerette honát, lánglelkének magasra szárnyalását örök emlékü tettekkal halhatatlanná s ezért míg egy magyar lesz, tiszteljék hamvait.“ — A templom tömve volt résztint helybeli, résztint a szomszéd helységekbeli lakosokkal; az *israeliták* közül is számosan jelenvoltak. — A gyászbeszéd után a Szózatot elénekeltek és a nagyszámu nép a legnagyobb rendben oszlott szét. — K. J.

— *Aranyos-Marót*, maj. 5. Nálunk is megtartatott az ünnepélyes engesztelő sz. miseáldozat gr. Széchenyi Istvánért. Azon elhatározással, hogy egy hónapig tartó gyász viseltessék és emlékszóborára pénz gyűjtessék. — Ki érdemlené meg, ha ő nem? Hisz, ő egymaga egyesíté magában a remzet minden érényét, előképe, megtestesülése volt ő annak, mit a nemzet érzett, gondolt és ohajtott. — Az irgalmasság Istene részesítse a legnagyobb honfi lelkét örök dicsőségben! Emléke az országban enyészhetetlenül fog fönmaradni, s hálásan fogják emlegetni, míg csak egy magyar fog élni.

— *Ér-Adony* (Bihar), majus 10. Ér-Adony községe magyar érzését ohajtom közleni, a feledhetlen nagy Széchenyi emléke iránt, hadd legyen ismerve a mi keservünk is. Megrázta egész valónkat a nemzetet ért gyász- eset, s hogy fájdalmas veszteségünk után megsirathassuk kedves halottunkat, közkívánat szerint a helybeli mind három ker. felekezet egyházában gyászünnepély tartatott. Áprilhó 30-án a *róm. kath. egyházban* számos jelenlévővel végezte a gyászmisét tiszt. Kemény Ignác ur, ugyanekkor a *gör. kath. egyházban* is végbe ment. Bizonyos körülménynél fogva a *helv. hitv.* egyházban elmaradt majushó 6-ára, a mikor a ref. templomba sietett helységünk lakossága vallás- és nemzetkülönbség nélkül, hol is tárgyhoz alkalmazott imát, s kitűnő szónoklatot tartott lelkészünk tiszt. Csécsi Imre ur, megemlítvén a gyászra, a siratásra méltó nagy hazafi gróf Széchenyi Istvánnak érdemeit, beszédje alapjául vevén Ap. Csel. VIII., 2-ik versét: „Kivivék pedig egyenlő akarattal az Istvánnak testét az Istenfő férfiak, és felette nagy sirást tőnek ő rajta.“ A gyászünnepélyen joly számos részvevő volt mind három vallásfelekezet közül, sőt többen *israeliták* is, hogy

egyházunk a szorongásig telve volt. Ugy látszik, kezd az enyészet tengerébe alá merülni azon bennünket nemzetestől oly sokszor megvert közmondatt: „Átok fogta meg a magyart, mert az soha együtt nem tart!“ A dicsőség fedezze az elhunyt nagy ember áldott porát! — F. E.

— *Debreczen*, maj. 19. April 12-én, mint országunk nagy halottjának temetésére eredetileg kitűzött napon délutáni 3 órakor szép számú közönség jelent meg a nagy templomban, s a közönséges déleesti imával fohászokodott a nagy Istenhez a dicsőültnek csendes nyugalmaért. — Négy órától ötig minden harang hirdeté a nemzeti gyászt. April 26-án pedig engesztelő áldozatot tartatott a róm. kath. egyházban, hol a grófi család czimereivel ékített gyászravatalt szintén czimerekkel ellátott, fátylakat tartó férfiak vevék körül, míg a szertartást a közönségesen tisztelt helybeli prépost és plébános a legnagyobb diszben teljesíté, melyet a karzatról zengett karéneknek ünnepélyesbé emelének. — Az egyház a zsufozásig telt meg, a közönség nagyobb része Istennek szabad ege alatt bocsátá föl tiszta szívből fakadt fohászait. A gyászmise végeztével a ref. nagy templomba vonult a menet, de a roppant egyház sem fogadható be a dicsőült nagy hazafi gyászünnepevény résztvenni ohajtó sokaságot. — Itten a Kölcsey nemzeti hymnusa elzengése után szeretett Révészünk ifjabbika, Imre tartá a nagy Széchenyire illő emlékbeszédet, megható szónoklatán kevés szem maradt könnyü nélkül; az ünnepély a Szózat által záratott be. — Innen a kaszinó teremébe ment, ki beférhetett, hol is több alkalmi verszetet s emlékbeszédet olvastatott föl, fölváltva az iskolai kar énekei által. Mondanom is felesleges, hogy kaszinónk, úgy az egész város lakosságának nagy része külgyászszal is kijelenti a nagy veszteségeni mély bánatát. — Mi fog városunkban a nagy hazafi maradvány emlékére történni, kit egykor, évek előtt a Tiszaszabályozási első gyűlés alkalmával oly kegyeletteljesen üdvözlénk, ki városunknak diszpolgára, kaszinónknak disztagja volt, még jelenleg meg nem irhatom, azt még mostanig a városi és községtanács ki nem jelenté, de remélni kell, hogy nem várandja be a közlakosság részéről történendő fölhívást, hanem saját ösztönéből osztakozva mindnyájunk keblében, szívében élő hervadhatlan kegyeletben, közohajunkat mielőbb teljesíteni sietend.

A kassai halomhányásra városunkból is sokan utaztak el, különösen hölgyeink szépen valának képviselve, hol azonban a szándékolt halom az akkor el nem háriható akadályok miatt föl nem emeltetvén, az arra szánt debreczeni hantok átvétele s annak idejében rendeltetése helyére tétele végett özv. Semsey Lajosné ő mlta kéretett föl az összes debreczeniek által, mit is ő mlta kész szívvvel ígért teljesíteni. — △

— *Liptó-Sz.-Miklós*, maj. 11. Hozzánk is eljutott a gyász, mely az egész országot megdöbenté, hogy nincs többé a legnagyobb magyar, s midőn ravatalánál egy egész nemzet imádkozott lelkéért, ezt mi is tettük, s a megyei közönség részéről maj. 10-én megtartottuk az engesztelő áldozatot a r. kath. egyházban. — Szivrázó volt a látvány, midőn a megye legtávolabb részéről özönlött a közönség, mely gyászba öltözve, az egyházban 32 lelkész állván körül a föltárt, főt. Kucsma András rózsahegyü esperes ural egyesítették imájokat, ki a gyászmisét tartotta. A gyertyafényben uszó gyászravatalt 14 fátylas ifju körítette, ezek mögött sorfalat képezve 18 gyászoló hölgy, égő gyertyát tartva kezökben. Babér koszoru fekédt a ravatalon, s két végén a Széchenyi grófi család czimere volt alkalmazva. Az oltárral szemközt levő falon két gyászlobogó között az örök emlékezetü gróf arc képe volt felfüggesztve, e fölirattal fölül „a hon há fiai“, alól „a legnagyobb magyarnak.“ A gyászoló közönség beláthatlan tömege a gyászmise után a temetőbe indult, s a temető előtt a szentiványi egyház köztiszteletben álló prot. lelkésze, Csajág N. ur, tót nyelven mondott halotti beszédet, melyben a népet fölvilágosítá, hogy kit vesztett az ország az elhunytban. A lelkész urat a legnagyobb elismerés illeti. Végre a Szózat eléneklése után a gyászoló közönség a legnagyobb csenddel visszament a városba, megvendégelé a kath. klerust, mely oly hazafias részvétellel működött az ünnepély emelésén, elhátározván egyszersmind a közönség megszerezte 14 napig gyászt viselni az elhunytért.

— *Losonc*, maj. 6. Azon mély gyász, mely a magyar nemzetet legközelebb elborítá: Széchenyi halála, minket is megrendített. Alig jött a hír, könyeztünk a nagy halott felett és önmagunkon. Gyászt öltöttünk, ezt a hozzánk méltó jelvényt. Kaszinó-társulatunk, iskolánk folyó hó utójáig gyászolnak; tornyunkon, kaszinó-épületünkön fekete zászló lengeti a magyar nemzet bánatát. S hogy könyeink összefolyjanak s közös bánatunkban közösen sirjunk, mult hó 29-én tartottuk a gyász ünnepélyt a ref. templomban, mely bevonva gyászszal, Széchenyi emelvényes ravatalával a közepén: még ily nagyszámú sokaságot nem fogadott kebelébe. A gyászbeszéd a köz-fájdalom kinyomata volt. Végeztével a „Szózat“ kezdetett el orgona mellett, s mindnyájan felálltunk, könyeztünk és énekeltünk. Összeolvadt az ének protestáns, katolikus és minden más hitü ajakáról, egyek valánk érzelemben és fájdalomban. Fájdalmas gyászolásunk azonban még nem érte végét, f. h. 6-án a másik prot. templomban gyűlünk össze Széchenyi gyászünnepevényre, a talán szünni kezdő fájdalmat felújítani, hogy a kegyelet s a bánatban is tápot nyert érzeményből kine fogyjunk.

Vidékünk is egészben gyászol. *Gácsón* a gróf Forgáchok tartottak apr. 26-án gyászrequeimet. Egy kis faluban *Vihén* az ottani buzgó kath. lelkész szintén legközelebb tartott gyászünnepevélyt népével s a vidék uraival. Imája s beszéde hallásán az egyszerű palócz is sirt, a bánat közös, a vesztség is közös, sirjunk és érezzünk. — Magyarország nagy halottja ilyen emlékezetet érdemel.

— *Furta* (Dél-Bihar), maj. 13. A fájdalom jajkiáltása, mely gróf Széchenyi István halála miatt végig hangzott rónakon és bérczeken; folyó hó

13-án Isten házába gyűjtött össze bennünket, hogy ott fájdalmunkban vigaszt, erőt s bátorságot vegyünk. A helvét hitvallásuk különben téres templomát zsufozásig megtöltötte a nép, eljöttek más felekezet tagjai, el a szomszéd *Zsáka* község lelkesbjei, szívbén és külsőleg gyászba öltözve; s míg a lelkész 2. Mózes XI. 3. vers vezér ige nyomán: „Mózes nagy ember vala Egyiptomban a Farahó szolgálai előtt és a község előtt“, a nagy hazafit munkássági körében elébb átalában, majd nagy halottunkra alkalmazva felmutatá: a hallgatóság figyelme a szószékre tapadt; s míg könyeivel az elhunyt nagy hazafi emlékének áldozott, egyszersmind azon égi lelkesüléssel s hittel törülte fel azokat, hogy a nagy Széchenyi csak testileg vétetett el tőlünk, de lelke él s élni fog magas intézeteiben; az ő szelleme tűz-oszlopként vezetend be majd bennünket az ígért földre, s a Mindenható felhozandja a napot, „mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán,“ — a haza felvirágzását. A Szózat, melyet a nép fenállva hallgatott végig, rekeszté be a gyász-tiszteletet. Megelőzőleg, a r. katolikusok templomában gr. Széchenyi Istvánért szintén gyászmise tartatott. — E. K.

— *Negyed* (Pozony), majus 10. A haza nagy halottja iránti kegyeletes tartozásunkat, mi vágmellékiek is leróttuk, habár parányi mértékben is. Mert vajjon megtisztelheti-e illően hazánk e Mózesét, ki a sivár pusztán vándorlónak fölmutatta Kanahánját, kitűzte az ösvényt, melyen az ohajtott hazát megtarthatja, dicsőbbé teheti! Apr. 29. Istentisztelet alkalmával kihirdette mind a r. kath. templomban, mind pedig ref. egyházunkban, hogy 30-án reggel hazánk nagy halottja gyászünnepe fog tartatni, s az nap három izben mindkét templom minden harangja hirdeté a haza zokogó gyászt. — 30-án reggel háromszori harangzugas hívá föl mindkét egyház hivoit. Alulírott II. Sám. 10., 12. nyomán „Emberkedjünk a mi nemzetségünkért“, fölmutatá a dicsőültnek édes hazánk irányábani működését, szellemi és anyagi tekintetben; egész hazánkat megrendített eleste fölötti keservünket azáltal találván némileg vigasztalhatónak, hogy a dicsőült szelleme nem száll sirba; de él nagyjainkban és kicsinyeinkben; végül a dicsőült példájából ösztönt merített arra, hogy kiki azon állás és tehetség szerint, melyben van, kötelesnek érezze magát az alapige szerint szellemi és anyagi téren „emberkedni nemzetségéért.“

Buzgó ima a dicsőültért, gyászoló kedvesiért, szellemi rokoniért, rekeszté be a gyászünnepevélyt, miután még három izben zugták el bánatos érzetinket mindkét egyház harangjai.

Megtartá a gyászünnepevélyt *Farkasd* is, mind a r. kath., mind ref. gyülekezetben. — *Bogár Zs.*

— *Zsolna* (Tencsén) maj. 10. A mély gyász, mely Széchenyi István bus koporsóját borítja, hogy valóban országos, kitűnik azon általános részvétből, melylyel a haza lelkesbjei, valamint mindenütt, úgy az ország szélső Tencsén megyéjében, Zsolnán is, felkarolták a „Nagy Elhunyt“ érdemeinek megdicsőítése eszméjét. Ugyanis mai nap, reggeli 9 órakor, az e végett nemzeti diszöltönyben összegyűlt nemesség, birtokosság nevezetességei, szóval az értelmesség hosszú sora, gróf Ny. A. ő mtsága élén, özönlött Sz. Pál templomába, találván ott, számos nemeskeblü, és a mint magyar gyászruhájokból itélni leheté, egyszersmind magyar érzelmü urihölgyet, és honleányt, hogy a tartandó ünnepélyes, engesztelő gyászmise áldozat alatt, egy szívvvel, lélekkel fizessék le a nemzet nagy halottjának, a személyesített hazaszeretet bajnokának, a tisztelet- és hála-adóját. A tágas, de tömötten teljes egyházban, az iskolai ifjúságon kívül, láttuk képviselve nagyobb számban a papságot, czéhbeli egyesületeket, a város polgárai, és vidék lakói minden osztályát, sőt *Kiszucsá Ujhely*, és *Varin* mezővárosokat, választmányok által. Keserv borongott minden arczon ezalatt a városban, — mintha érezné a pillanat komolyságát, — megszűnt az épen tartott hetivásári zsbongás, a boltok bezárattak, a gyászünnepevénynek megfelelő sírszend uralkodott mindenütt. Csak egy fohász mindnyájunk kebeléből emelődött az éghez, hogy az üdvözült koporsója felett lengő haza nemtője, a józan haladás pályáján tovább is vezesse az „árva“ hont, melyen őt Széchenyi „atya“ temérdek áldozattal, és ernyedetlen buzgalommal oly soká, és dicsően vezette. Meghalt Széchenyi, éljen a hon! Áldott legyen emléke, és szelleme nagy műveiben! ±

— (*Gyászünnepe a Dráva-parton*.) *Sellye*, majus 15. Ki hitte volna ezt? vajjon élt-e a próféta, ki megjósolta volna tíz évvel elébb? — Mi a Dráva most? mi volt csak tíz évvel elébb is? — A Dráva többé nem határfolyam ellenséges érzelmek közt! — Ezt tapasztaltam a mult napokban itt a Dráva-parton, midőn innen hivatásom színhelyére, Horvátországba mentem. Soha nem voltam még hosszabb ideig testvéreink közt, de Pestre sem mennék nyugodtabb elmével, mint Verőczére. Utamban mindenfelé Széchenyi-gyászünnepekről szólanak; *Siklós* 10-én, *Pécs* 12-én, e két zászlóvivője Baranyának, tartotta gyászünnepevélyt, — és a hír, mely legkellemesbül hatott, az vala, hogy *Essék* városa is 12-én rója le honfiu adóját. De mi nagy volt csodálkozásom, midőn *Sellye*re érve, e kis, a világtól jóformán elzárt helyen legelső, a mit hallottam, az vala, hogy hg. Batthyányi kastélya-templomban majus 11-én leend a gyászünnepe. Nem a *tett*, de a *tény* bir itt jelentőséggel, mert a Dráva tulpartjára is áthangzott a „Szózat“ megrendítő dala, s immár egész Slavóniában készültek a nemzeti gyászünnepekre.

S a mily egyszerű, ép oly őszinte volt ez áldozat. Bizonyítja ez, hogy a lángelmének befolyása, a nagy emberek tettei, példái isteni erővel hatnak az emberiségre. Valláskülönbség fesze, pártok szenvedélye, nyelv- és fajkülönbség félreértése egy ragyogó mozaik örökszép harmoniájában egyesül, melynek neve: Magyarország. A majusi nap teljes tavaszi kellemével birt, az ég derült, tiszta, mint régen nem; a jó falusi mesteremberek ünnepe ruhát vesznek, gyászt tűznek, keresztényen és izraelita kalmár bezárja boltját, kis leánykák gyászkötésü hóhéhr ruhában, folyondár és örökzöld koszoruk-

kal kezökben sietnek az iskolába, vidékről ifju prot. lelkészek jönnek be; a nép Széchenyi nevét emlegeti stb.

A szentegyház közepén ott áll a fekete ravatal, koszorúzott arczképpel; körben nyolcz kis leány állott, a kört négy hölgy zárta be, mindannyi fekete pártában, a legkisebbtől a legnagyobbig, s nemzeti gyászos öltözetben. E kör mögött tíz férfi állott égő viaszgyertyával talpig magyarban, az uradalmi tisztikar, a kereskedő s az iparos osztályból. Az oltárszövétnek lobogtak.

Mily egyszerű egy falusi mise, és mégis, én Bécs pazarfényű templomainak művészi szabatosága miséinél nem leltem mást művelni, míg itt, a beszentelés közben, ügyes tapintattal betanított gyermekek halk éneke, mely mint láthatlan szellem búdala terjeszté hangjait, könyekre fakasztott, és imára a drága honért, a szent honért.

A „Szózat“ a mise után, a *ravatalnál* énekeltetett el, mert senkiesem volt hivebb a nagy költő imájához, mint ő, ki *rendületlen* volt és *hű*, halála örökgyászos pillanatáig.

Átalános, leirhatlan benyomással volt ez ünnepély az egész környékre, hol ily eset még nem történt meg soha. Azért nyilvános közszózatot mondunk érte *főt, Brüssle József* urnak, ki, mint maga mondá, hazafiúi kötelességének ezzel is tartozott. Adjon a magyarok Istene a hazának a távoleső vidékekben sok ily lelkes papot; s bár e sok jelentősé tény igen rövid idő alatt történt meg, egyesültek többen annak létrejöttére, s csak hazafiúi kötelességemnek teszek eleget, midőn oly buzgó honleányról teszek említést, ki egyik főelőmozdítója volt a gyászünnepnek azért, hogy *magára* vállalta a polgárlányok gyászpártáinak kiállítását, *sajátkezüleg* készítvén el azokat Széchenyi emlékére. E lelkes hölgy neve Szücs Riza. — V. I.

— *Ujhartyán* községben majus 10-én tartatott gr. Széchenyi Istvánért a gyász-istenisztelet, az ujhartyáni egyházhoz tartozó Kakuts község és Pótharasz pusztaúról a hívek fekete zászlókkal seregelték az isteniszteletre. Ujhartyán és Kakucs község nmélt. b. Sina szent-lőrinczi uradalmához tartozik, ezen uradalom főkormányzója t. Lics Antal ur az összes fő- és altiszti karral a gyász-isteniszteleten díszes magyar ruhában jelen voltak. Az engesztelő sz. mise után a Szózat énekeltetett. — R. M.

— *Kis-Körös*, majus 16. Hazánkban aligha maradt gyülekezet, mely a gyászt gróf Széchenyi István halálaért, egyháziilag nem ünnepelné, nemzeti-ség- és vallás-különbség nélkül, a helybeli kath. egyházban, a gyászmise maj. 16-án a tisztikar, s a birtokos urak egybegyülése, és a „Szózat“ három első verseinek eléneklése mellett tartatott meg, s a járás többi községei, Akasztó, Izsák, Császártöltés, Vadkert, a részvétet hasonló módon tanusították. — S.

+ (A Széchenyi-gyásztisztelet a kolozsvári evang. szász templomban) majus 13-án tartatott meg, a testvérországnak Kolozsvárt lakó notabilitásai, az ott állomásozó cs. k. ezredek törzs- és főtisztjei, a városi tanács s minden testületek, a többi protestáns felekezetek püspökei, papjai, tanárai s több kath. lelkész jelenlétében. Az ünnepélyt Kölcsey himnuszának eléneklésével végezték be, mi alatt az összes közönség felállt.

+ (A pesti evang. templomban a Széchenyi-gyászünnepély f. hó 19-én, a g. n. e. egyházban pedig f. hó 20-án volt megtartandó a meghívó gyászlapok szerint; azonban mindkettő elháríthatlan akadály miatt elmaradt. Több lap írja: hogy a Széchenyi-gyászünnepélyek tartása országosan betiltatott.

— *Bábony*, majus 12-kén Az itteni evang. egyházban majus 6-kán tartatott meg ünnepélyesen, gr. Széchenyi István halálára vonatkozó gyász-istenisztelet. Igénytelen egyházunk is teljesen felfogta, mit veszítettünk az országos nagy halottban. — R.

+ (Apróbb tudósítások a Széchenyi-gyászünnepélyekről.) *Konstantinápolyban*, mint már távirati jelentés után említettük, a gyász-istenisztelet Széchenyiért, az ott lakó magyarok által majus 8-án tartatott meg. Most a „P. Naplónak“ egy stambuli levele után részletesebben is szólhatunk az ünnepélyről. — Perán (Konstantinápoly azon részében, hol a keresztyének laknak) két templom van: az egyik az osztrák ótalom alatt álló Sz. Mária, a másik a francia követséghez tartozó Sz. Antal. A gyászmise-áldozat bemutatására ez utóbbit választották, melynek kis hajója közepén a legnagyobb díszravatal több mint hatszáz viaszgyertyával, volt felállítva a ravatal három oldalán tizenkét nemzeti ruhába öltözött magyar állt nagy fákllyakkal, főrészin pedig, hol a nagy hazafi család címré és a gyászba vont nemzeti címer volt látható, tiszteletőrül szintén két nagy szakály, szép terméti honfitársunk nemzeti és gyászszalaggal ékesítve, nagy viaszfákllyakkal állott. A meghívó gyászívek francia nyelven voltak nyomtatva. Az ájtatoskodók oly nagyszámmal sereglettek össze, hogy igen sokan be sem fértek a templomba. Voltak ott a magyarokon kívül: olaszok, lengyelek, francziák, angolok, németek, görögök, örmények és más nemzetbeliek. A szent szertartást Foschini, az ottani olasz opera jeles maestroja, harmincz tagból álló zenekarával, az ezen engesztelő misére magyar zenethemából készített gyászindulóval kezdte meg. A hangok, miket a jeles olaszok annyi elragadtatással játszottak, a nemzeti zenénkhez nem szokottakra is hatottak, mert egyhangulag ezt kiálták: „Mily dús szónoklati tehetséggel bír ez a magyar zene!“ Foschini és lelkes társai maguk ajánkoztak e szolgálattételre, természetesen minden díj nélkül, sőt ritka kitüntetésnek vették, hogy a legnagyobb magyar emlékére működhetek. — *Munkács*on a gyászünnepély maj. 5-én tartatott meg három rendbeli szertartás szerint. Az ünnepély a görög kath. egyházban kezdett meg először a római, azután a görög kath. szertartás szerint; innen a ref. templomba mentek, hol a gyászmise és emlékbeszéd után Bajza Apotheosis: „Nyugosznak ők a hősiak“ s a „Szózat“ énekeltetett. — *Nagy-Károlyban* maj. 3-án a g. e. orosz templomban tartották gyászünnepélyt, melyen az orosz nyelven tartott sz. mise közben magyar szent énekeket zengedeztek, s az egyházi szónoklat is magyar nyelven tar-

tatott. Az ide-félórányira eső *Kaplonyban* f. hó 8-án gróf Károlyi György rendeztetett gyászünnepélyt, melyben különféle vallásfelekezetűek nagy számmal vettek részt. A szent mise után megzendült a Szózat, melyet még a helybeli svábok is énekeltek. — *Sz.-Keresztúron* e kis székely városban is megtartatott az országos gyászünnepély majus 10-én. Az engesztelő áldozat bemutatása után, a gyászoló közönség a ref. egyházba ment, hol Karácson Mózes helybeli lelkész gyászmisé s egyházi beszédet tartott, Marosi Gergely unitárius tanár pedig dicsőítő emlékbeszédet mondott. Közben a Hymnust s végül a Szózatot énekeltek. — *Szentesen* majus 12-én volt a gyász-istenisztelet egész ünnepélyességgel, először a róm. kath. egyházban, honnan a 6-7 ezer főnyi sokaság fedetlen fővel, a Hymnust énekelte, a ref. templomba vonult. Ezekuttal perselyek voltak kitéve az Akademia palotájára nyújtandó fillérek elfogadására. — *Varannóban* aprilis 26-án, *Tolnán* april 28-án, *Szendrőn* maj. 7-én, *Mokán* maj. 6-án, *Abrudbányán* és *Besztercsén* maj. 10-én, *Ó-Szönyön* maj. 8-án, *Enyingen* maj. 5-én tartattak gyászünnepélyek Széchenyiért.

Vegyes hírek.

— (Ismét öngyilkosság.) Zsitva-Gyarmath (Bars) maj. 17. Milyen világ ez? napi renden kezd lenni, hogy az ember, nagy, kicsiny egyaránt, maga metszi el életfonálát, s nem vár a halálra, hogy vessen véget szenvedésének. Jobb időben csak a nyomor végletei birtak ritka ilyen példányokat felmutatni. Folyó év maj. 12-én vidékünk szemtanuja volt egy ily kebelrázó jelenetnek. Verebély mezővárosában Boronkay Béla a tekintélyes Boronkay családból, kinek Gyula testvére pár évvel előbb szintén ily szomorú módon mult ki, golyóval vetett véget alig serdülő életének, a házi kert sűrűbb oldalán találták meg önvérében. A sötét határozat végrehajtása előtti éjszakát virrasztva töltvén el, szeretett nővére számára végrendekezett.

A bonczoló orvos, tán hogy a végrendekezést ne erőlténítse, a tényt józan észszel végrehajtottnak vallá, e véleményével azonban elvitte az alapot, melyre a holttemet rendes eltemetése iránti követelést lehetett építeni. Ugyanis a helybeli kath. esperes ennek következtében határozottan vonakodott a halottat eltemetni, nem engedett harangozni, s a köztemetőhelyet is megtagadta, — míg a hasonlólág kimult Gyula testvérét ő maga temette el. Hát ugy vigyék ki a tekintélyes Boronkay ház e második szerencsétlen ivadékat, azon házét, melyet a multban (mint egy régi magyar statisztikában olvasható) egy, e vidéken utazása alkalmával a magyar király magas személyének tetszett megszálló-helyül választani? Az meg nem történhetett.

Ily körülmények között, a család bánatos érzelmeit megóvándó, a temetés berendezését Kis Sándor ur, a szerencsétlennek barátja vállalta el. A kis-mányai tiszteletes urhoz folyamodott előbb, de hasztalan. Innét Liptay urhoz, az evangélikusok Nagy-Szelecsényi lelkészehez fordult, ki emberi érzettől indítatva, s a szükségnek hódolva megtette azt, mit mindenütt megtagadtak. Első temetés volt ez, mit életemben láttam, melyben evang. lelkész temeté a kath. egyház halottját. Meglepetve, de helyeselve nézte mindenki, e szokatlan tüneményt.

Mélyen tiszteljük az egyház parancsait, de kérdjük: erkölcsi hatást akar egyházunk ily temetéstagadásokkal gyakorolni, hogy ily esetek sokszor ne ismétlődjenek? Bebizonyult tény, hogy célját el nem éri soha, nem érte el azon régi időkben sem, midőn e hitszabályt fölállítá. Vagy nem lehet ezt kijátszani, ha ilyesmivel ideje volna az öngyilkosnak bibelődni? Valóban, a ki akarja, elvesztheti magát úgy is, hogy öngyilkosságban nem maraszthatjuk.

Valóban megható volt ez evang. — katolikus temetés. Számos tömeg gyűlt össze minden néprétegből, mindenki átérzte a szívfájdalom nagyságát, melyet a fiatal kebel sem bírhatott el. Az evang. temetési szertartás bevégezte után a gyászlobogókkal megindult a négyesfogatu gyászkocsi, s a teljes nyitrai első zenekar, a nagy néphullám két sorfalban, utána a díszes uri fogatok. A harangokat a gyászzene keservesen helyettesíté. Az egész menet keresztül vonult a városon ki a Boronkay család tagbirtokára, ott nyugszik a szerencsétlen számkivetett magán nyugvóhelyén. E temetésen, melynél szebbet s népesebbet rég látott vidékünk, a helybeli cs. kir. hivatal teljesen volt képviselve. — *Hussár György*.

+ (Furcsa dicső) kezd lábrakapni fővárosunkban; t. i. némelyek oly hosszú botokat kezdenek sétatálcza gyanánt hordani, hogy a dióverő póznák elszégyelhetik magukat mellettök. Annyi bizonyos, hogy a csáti botnak ezen utánzásai nem illenek a sarkantyus csizmához a pesti kövezeten.

◎ (Új gyémánt.) Egy amerikai mérnök kísérletet tett az aluminium és bór jegecizésével s e kísérletnek oly kristály lett eredménye, mely a gyémánthoz színre, keménységre és alakra nézve egész a cealódásig hasonlít.

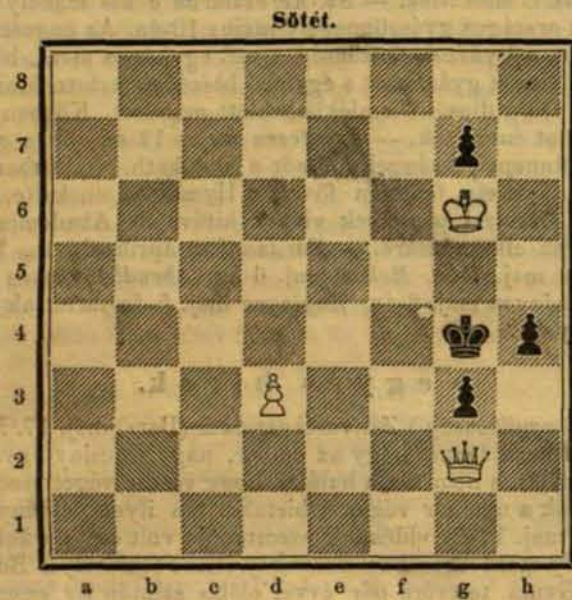
+ (Egerben a horvát szükkölködők javára) majus 14-én hangverseny volt, melyben Jókai is közreműködött, egy verset szavalván el Kakas Mártontól.

△ (A marosvásárhelyi főtért) Széchenyi-térnek nevezték el.

◎ (A francia várakat), melyre I. Napoleon oly nagy gondot fordított, III. Napoleon szintén nem hanyagolja el. Az északi, északkeleti és keleti határokon összesen 49 vár áll, melyekben órségül 149,237 katona van elhelyezve. Metz, Straszburg és Lyon 10—11,000 ember órséggel bír. Ez erősségek mindegyike több másokkal, vagy Párisal vasutak által van összekötötésben. Páris után legfontosabb hadtani ponttá van átalakítva Lyon; a többi erősségekben szintén történtek lényeges javítások, úgy hogy most már lehetlen volna idegen seregnek oly könnyen benyomulni Franciaországba, mint 1814-ben.

SAKKJÁTÉK.

21-ik sz. feladvány. — Weisz A. J. tanártól (Budán).

Világos indul s 4-ik lépésre matot mond.

7-dik számú játszma. (Évans-gambit.)

RÉCSI E. tanár és LUSTIG Zs. közt Pesten. Megjelent a „Berlini sakk-újság” 1857-ki folyamában.

Világos (Récsi).	Sötét (Lustig).	Világos (Récsi).	Sötét (Lustig).
1) e2 - e4	e7 - e5	28) V d3 - e3	V h5 - f7
2) H g1 - f3	H b8 - c6	29) K g2 - f2	B h4 - g4 ¹⁾
3) F f1 - c4	F f8 - c5	30) e5 - e6	F d7 - e6:
4) 0-0	H g8 - f6	31) V e3 - e5 †	B g4 - g7
5) b2 - b4	F c5 - b4:	32) B f3 - e3	F e6 - d7
6) c2 - c3	F b4 - e7 ²⁾	33) V e5 - c7:	F d7 - e6
7) d2 - d4	e5 - d4:	34) V c7 - d6	b5 - a4:
8) e4 - e5	H f6 - g4	35) g3 - g4	F c6 - b5
9) c3 - d4:	d7 - d5	36) H e2 - g3	f5 - g4:
10) F c4 - b3	0-0	37) h3 - g4:	B g8 - c8
11) H b1 - c3	F c8 - e6	38) F c2 - f5	B c8 - c6
12) h2 - h3	H g4 - h6	39) V d6 - d8 †	H e7 - g8
13) F e1 - h6: ³⁾	g7 - h6:	40) H g3 - h5	V f7 - e7
14) H c3 - e2	F e7 - g5	41) V d8 - e7:	B g7 - c7:
15) H e2 - g3	K g8 - h8	42) B h1 - e1	B c6 - c3
16) V d1 - d3	f7 - f5	43) F f5 - e6	H g8 - e7
17) H f3 - g5:	V d8 - g5:	44) f4 - f5	a4 - a3
18) f2 - f4	V g5 - h4	45) f5 - f6	H e7 - g6
19) B f1 - f3	B f8 - g8	46) B e3 - c3:	B c7 - c3:
20) K g1 - h2	B g8 - g4	47) F e6 - d5:	B c3 - e2 †
21) H g3 - e2	B a8 - g8	48) K f2 - g1	B c2 - e2
22) g2 - g3	V h4 - h5	49) B e1 - c1	F b5 - d7
23) K h2 - g2	B g4 - h4	50) B c1 - b1	B e2 - b2
24) B a1 - h1	a7 - a6	51) B b1 - e1	a3 - a2
25) a2 - a3	H c6 - e7	52) F d5 - a2:	B b2 - a2:
26) F b3 - c2	V e6 - d7	53) f6 - f7	(Földja.)
27) a3 - a4	b7 - b5		

¹⁾ Az Evans-gambitban a Futár itt rossz helyen áll. — ²⁾ A támadás előnyösen volt folytatva, a mennyiben az ellenfél kettős gyalogja által Világos jobb álláshoz jutott. — ³⁾ Híbas számítás, de Világos nem használta azt föl. Leghelyesebb lett volna a Bástyát elútnie, s az erre következő e5 - e6 s V e3 - e5 † lépések után az f3 Bástyával tovább mennie.

A 16. számú feladvány megfejtése.

(E. W. és P.-tól.)

- 1) V f1 - f2 K e4 - e5:
- 2) H f5 - g3 K e5 - e6
- 3) V f2 - f8 K e6 - e5
- 4) V f8 - d6 †

A 16. sz. feladványt helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Pesten: Cselkó György. — Harasztiban: gróf Festetics Brunó. — Szolnokom: Reisinger Imre. — Berhidán: K-y.

Rövid értesítések. Veszprém: F. J. A meghívást köszönettel vettük; de időhiány miatt nem lehet elfogadnunk. A kiigazítás helyes. Az indiai feladványt még egyszer ajánljuk ön szives figyelmébe. — Kalocsa: S. L. Nézze ön a múlt számban G. K.-nak adott válaszukat. A másikban pedig e7 - e5 lépés a matot lehetetlenné teszi. —

Színházi napló.

Péntek, majus 18. „Garrick Bristolban.” Vigjáték 3 felv. Egyike a ritkábban előforduló régi daraboknak, habár érdekességével mindvégig képes lekötöni a nézők figyelmét, kivált ha Garrickot Egressy adja, kinek ez egyik kedveltebb szerepe. Neki e vigjátékban előforduló alakoskodások igen

szoktak sikerülni. Az előadás általában összevágó volt. Közönség nagyon nyáriasszámmal.

Szombat, majus 19. „A windsori vig nők.” Vig opera 4 felv. Zenéjét szerző Nikolai. Hollósy L-né hosszabb betegsége után ez este lépett föl először, a szép számmal egybegyűlt közönség zajos tapsai közt. Nem hagyhatjuk említetlenül Kőszegit, ki mint öreg Falstaff Jankó sok komikai erőt fejt ki. A balletre sz ezuttal is megtette hatását.

Vasárnap, majus 20. „Brankovics György.” Eredeti dráma 5 felv. Irta Obernyik Károly.

Hétfő, majus 21. Szerdahelyi javára, először: „Hogy lehet hirt szerezni?” Vigjáték 1 felv. Irta Scribe et Comp. Ezt követte: „Hogy lehet pénzt szerezni?” Bohózat 2 felv. Irta Kennedy. Az első kis francia vigjáték, gyors menetű, összevágó, élénk mű, melyben Szerdahelyi egy „lelkiismeretes” szerkesztőt, Lendvay egy ügyes drámaíróit, Rónay egy boldogulni nem tudó orvost személyesít. A második darab bolondos angol bohózat, melyen bizonyos jó indulatu mulattatási szándék vonul végig. Mindkét darabot tetszéssel fogadta a közönség s különösen Szerdahelyi humorteljes, ügyes játékát sokszor megtapsolá.

Kedd, majus 22. „A zsidónő.” Opera 5 felv. Halewytól.

Szerda, majus 23. Szathmáry L-né javára: „A mama.” Eredeti vigjáték 3 felv. Irta Sziglieti. Szathmáry Janka k. a. második föllépte.

Csütörtök, majus 24. A kalandor. Ered dráma 3 felv. írta Degré Alajos.

Szerkesztői mondanivaló.

5106. Szöllös-Győrök, Szentés, Porcsalma, Király-Helmecz, Gyula, Orsova, Nagy-Dém. Az e helyekről mult heten küldött adakozási összevegeket vettük, az illető cselokra átadtuk; a közzétételt azonban későbbre vagyunk kénytelenek halasztani.

5107. Hernád-Büd. K. T. Megadjuk magunkat. A rajzoknál gyakran ki nem kerülhetők az ily hibák. Egyébaránt az az egy nem szokatlan, sőt igen gyakran előfordul, hogy „a ló nyakserénye jobb oldalra van szoktatva.” Hát ha azt a képet fogja ön látni, mely legközelebb egy külföldi nagy képes újságban jelent meg! Ez azon jelenetet ábrázolja, (melyet mi is közzétünk), midőn gróf Nákóné a nemz. színpadon cigánybandájával zongorázik. Valamennyi cigány, a brugós, primás, kontrás, mind balkézrel hegedül. Ki az oka? Azért a rajz „hiteles”.

5108. Andrásfalva (Liptó). M. B. Ne kívánják önök, hogy amaz elhírhedett egyének megrögzött konokságát még közé is tegyük. Boldogtalan vakság és mania az, min nem segít sem szó, sem semmi egyéb. Hadd emészsze fel maga magát.

5109. Kis-Tur. H. R. Dehogya feledkeztünk meg; csak sorjában üritjük a kanosokat.

5110. Debreczen Δ. Követni fogjuk a tanácsot. Az utóbbi esetre nézve leginkább az eredeti „okirat” elveszését sajnáljuk; de talán nem lesz reá szükség s ha kell, itt van az élő tanu. — A kérdésre nézve: egyeseket ismerünk, a kik egészen úgy járnak; a többiek félig. Ugy tudjuk, hogy e tárgy legközelebb felső helyen is megfordult, s kedvezőleg lón eldöntve.

5111. Bécs. B. és H. Önök kívánata a mi ohajtásunkkal találkozik.

5112. Szatmári h. h. egyházmegye közgyűlése. A közbejött események folytán most már elkésztett tudósítás volna.

5113. B-Gyarmat. K. I. Az életrelvő indítványt akkorra halasztjuk, ha majd az illető emlékszóbor ügye tüzetes vitatás alá kerül.

5114. Bécs. K. A. Örömmel olvastuk sorait s a művész ajánlatait. Várjuk a találkozást, s akkor körülmenyesen. Levelek írására valóban erősen kevés érkezésünk van.

5115. Vanyarcz. H. P. Elismeréssel olvastuk, hogy a béri ev. iskola növendékeinek vizsgálja oly szerencsésen végződött, s hogy az ott összegyűlt tanítók, fellelkedve, 20 ft. 90 krt irtak alá a nógrádi tanítói özeveg-árva intézetre.

5116. A szerelem. A vihar. Ily vaczkorokat „az újság hasábjába nyomatni” — nem lehet. Bele törnék a sajtó.

5117. Bécs. Dr. K. L. A czikket közölni fogjuk, s ezáltal egy régi ohajtásunk teljesül. A Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok előfizetési díja egy évre, ha bérmentve küldetik New-Yorkba, 21 ft. a. ért.

HETI NAP TÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosoz naptár	Nap-kelet nyug.		Izraelit. naptár	Hold-kelet nyug.		
			6. p.	6. p.		6. p.	6. p.	
Majus — Junius			Majus (6)		Siván			
27 Vasár.	G Pünk. v.	GPünk.	15 B6 Pach.	4 13	7 41	6 Hetiü.	11 11	0 15
28 Hétfő	Pünkösöd h.	Pünk. h.	16 Tivadar	4 12	7 43	7 2. ün.	0 30	0 36
29 Kedd	Maximin	Izsák	17 Adronik	4 11	7 44	8 Szem.	1 48	0 56
30 Szerda	Felix Kánt. †	Felix	18 Theodot.	4 10	7 45	9	3 5	1 16
31 Csütört	Petron. Ang.	Petronill	19 Patric.	4 9	7 46	10	4 28	1 37
1 Péntek	Nicodemus †	Fortun.	20 Const.	4 9	7 47	11 Simon	5 24	2 2
2 Szomb.	Erasmus †	Pázmán	21 Szil.	4 9	7 47	12 Sab.	7 6	2 35

Holdnegyed: ☾ Első negyed 27-én 9 óra 20 perczkor este.

TARTALOM.

Lonovics József (arczkép). Zilahy K. — Mutatvány „Trencsényi Csák” című költői beszélyből. Szász Károly. — A szobránzi fürdő (képpel). Dr. Turner. — Széchenyi gyászavatala Pesten (képpel). — A róza története és fajai (folyt.) — Menyegzők a régi időkben. Közli Balogh L. — Tárház: Csermák Antal illető pótlékadatok. Irodalom és művészet. Közintézetek, egyletek. — Pünkösdre. Vida József. — A magyar Akadémia palotája. Hazafüi adakozások. Ipar, gazdaszat, kereskedés. Mi újság? Sakk játék. Színházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár. — Melléklet: Széchenyi gyászünnepelek. Vegyes hírek.

Felelős szerkesztő: Pákh Albert (lak. uri-utca 12. sz.)